

Δελτίο

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ
THE FRIENDS OF THE BENAKI MUSEUM

Πενηντάχρονα φιλίας, συμπόρευσης και προσφοράς

Αγαπητοί Φίλοι,
Καθώς διανύουμε το επετειακό έτος των 50 χρόνων από την ίδρυση του Σωματείου των Φίλων το 1957, είναι η ώρα του αναπόδραστου απολογισμού μιας τόσο μακράς πορείας. Η επέτειος τιμήθηκε με ειδική εκδήλωση στο Νέο Κτήριο του Μουσείου στην Πειραιώς, το πρώτο τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου του 2007 (η έκδοση του οποίου συνέπεσε απολύτως με την τιμητική εκείνη βραδιά), διπλάσιο σε όγκο και πλουσιότατο σε περιεχόμενο, αφιερώθηκε σχεδόν εξ ολοκλήρου στα 50 χρόνια δράσης και προσφοράς, μεγάλες -οι υψηλότερες στην ιστορία του Σωματείου- δωρεές προς το Μουσείο χαρακτήρισαν το σημαδιακό αυτό έτος. Θα πρέπει όμως να αναρωτηθεί κανείς αν αυτές οι πανηγυρικές εκδηλώσεις ανταποκρίνονται πραγματικά στη δραστηριότητα του Σωματείου κατά τις πέντε τελευταίες δεκαετίες.

Η απάντηση κάθε ακριβοδίκαιου παρατηρητή δεν μπορεί παρά να είναι καταφατική. Η παροχή βοήθειας προς τον πολιτισμικό οργανισμό που καλούνται εξ ορισμού οι Φίλοι να στηρίζουν, το Μουσείο Μπενάκη, υπήρξε πάντοτε (και παραμένει) αφειδώλευτη, αμέριστη, ολόψυχη. Πολλές φορές στο παρελθόν (όταν ακόμη το Μουσείο παρέμενε στη μικρή κλίμακα των πρώτων χρόνων της ύπαρξής του) συνέβαλαν με καθοριστικό τρόπο στην κάλυψη πιεστικών αναγκών, όπως ήταν η έκδοση οδηγών των Συλλογών, η αγορά του πρώτου ηλεκτρονικού υπολογιστή, η δημιουργία και λειτουργία του Πωλητηρίου,

συμβάλλοντας στη διατήρηση της υψηλής στάθμης που όρισε για το Μουσείο ο ιδρυτής του. Αλλά και μετά την αναγέννησή του το 2000 και τη μετατροπή του σε πανευρωπαϊκής (αν όχι παγκόσμιας) εμβελείας μουσειακό οργανισμό, οι Φίλοι δεν έπαψαν να αφουγκράζονται τις επιθυμίες του, συναισθανόμενοι το μέγεθος της ευθύνης που ανέλαβαν το 1957: τότε ο φωτισμός του πρότυπου Ισλαμικού Μουσείου, τότε η προβολή της κοπιώδους προσπάθειας για την αγορά των αργυρεπίχρυσων βυζαντινών πινακίων, τότε η αγορά σπάνιων τμημάτων κασελών για τη συμπλήρωση των κενών της Λαογραφικής Συλλογής, έδωσαν και δίνουν την ευκαιρία στους Φίλους να αποδείξουν ότι πρόκειται για πραγματικούς, πιστούς, ακούραστους (παρά τα 50 χρόνια τους!) φίλους, που στέκονται διακριτικά στο πλευρό του Μουσείου, πρόθυμοι να προσφέρουν σε αυτό ηθική και υλική συμπαράσταση. Και περιμένουν την επόμενη πρόσκληση για να το επιβεβαιώσουν!

Τμήμα κασέλας με γραπτό διάκοσμο (αρ. ευρ. 42122). Μυτιλήνη, 18ος αι. Δωρεά των Φίλων για την επέτειο των 50 χρόνων

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ

Εξώ από το ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι, οι εκδρομείς συνομιλούν με τον Παναγιώτατο

ΤΑΞΙΔΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Μία τετραήμερη εκδρομή στην **Κωνσταντινούπολη** έδωσε την ευκαιρία σε 38 Φίλους να θαυμάσουν τα αξιοθέατα, να περπατήσουν στην Πόλη, να διασχίσουν τα παράλια του Βοσπόρου και να δοκιμάσουν τις πολιτικές λιχουδιές... Με την εξαιρετική ξεναγό Κατερίνα Πρόκου επισκεφθήκαμε με πολλή συγκίνηση την Αγία Σοφία, τη Μονή της Χώρας με τα θαυμάσια ψηφιδωτά και φρέσκα, το Μπλε Τζαμί, το παλάτι Ντολμά Μπαξέ, τη Βασιλική Κινστέρνα, το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης και τέλος τη Μονή του Παντοκράτορος και το Μπαλουκλή. Περιπλανηθήκαμε στο παζάρι (Σκεπαστή Αγορά) και πολλοί επισκέφθηκαν την αγορά μπαχαρικών. Την τελευταία ημέρα (Κυριακή) περπατήσαμε στο Πέραν με τα πολλά παλιά αρχοντικά Ελλήνων της Πόλης και καταλήξαμε στο Φανάρι. Εκεί παρακολούθησαμε με πολλή κατανύξη τη λειτουργία στο ναό του Αγίου Γεωργίου, χοροστατούντος του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Μετά το τέλος της λειτουργίας ο Παναγιώτατος καλωσόρισε τους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη, καθώς και τον ταμία του

Δ.Σ. κ. Απόστολο Βερβέρογλου (εκ Κωνσταντινουπόλεως) που ήταν μαζί μας, μοίρασε σε όλους μας αντίδωρο και η υπογράφουσα τού έδωσε ως δώρο το αναμνηστικό των 50 χρόνων του Σωματείου μας. Πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Απαράιτητη όμως πριν από την αναχώρηση μια στάση στο καταπληκτικό εστιατόριο Beyti, όπου τιμώντας ιδιαίτερα την πολιτική κουζίνα ήπιαμε και ευχηθήκαμε να ξανάρθουμε...

Λένα Χατζηπέτρου

Η εκδρομή μας για την πρωτεύουσα της Βαυαρίας, το **Μόναχο**, ξεκίνησε την Παρασκευή 9 Νοεμβρίου με πολύτιμη συνοδό μας την κ. Αρτεμη Σκουμπουρδή. Στο αεροδρόμιο του Μονάχου μάς περίμενε η τοπική ξεναγός η κ. Μπαρμπούνη, η οποία κατά τη μετάβαση στην πόλη είχε την ευκαιρία να μας μιλήσει για την ιστορία της περιοχής, αλλά και για τα σύγχρονα επιτεύγματα της αρχιτεκτονικής στη Βαυαρία. Το απόγευμα αφιερώθηκε στο Μουσείο του Ottobrunn, προαστίου του Μονάχου και τόπου από τον οποίο αναχώρησε ο Όθων για την Ελλάδα. Εκεί μας υποδέχθηκε σε άψογα Ελληνικά ο Διευθυντής του Μουσείου και η κ. Σκουμπουρδή μάς μίλησε για τον πρώτο Βασιλέα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους και την ανιδιοτελή αγάπη που επέδειξε για τη χώρα μας ακόμη και μετά την εξορία του. Η δεύτερη ημέρα ξεκίνησε με χιόνι που στροβιλιζόταν στο δυνατό παγωμένο αέρα. Περιελάμβανε μια πολύ σύντομη ξενάγηση στο τμήμα των μεταφορικών μέσων του Deutsches Museum και επίσκεψη στο παλάτι του Nymphenburg, για να θαυμάσουμε μεταξύ άλλων την Πινακοθήκη των Καλλωνών με το πορτραίτο της «δικής» μας Αικατερίνης-Ρόζας Μπότσαρη, για την οποία μας μίλησε με θέρμη η κ. Αικ. Αγραφιώτη. Ακολούθησε το Bayerisches Museum, η Εθνικό Μουσείο της Βαυαρίας. Την επομένη θαυμάσαμε το κτήριο της Γλυπτοθήκης (έργο του Leo von Klenze) και τα εκθέματά του: τα γλυπτά των αετωμάτων του ναού της Αφαιάς στην Αίγινα, τον κοιμώμενο Φαύνο των Barberini, επιτύμβιες στήλες κ.λπ. Επίσης, το Μουσείο μικροτεχνίας, αρχαιολογικών συλλογών και αγγείων και βέβαια την Παλαιά Πινακοθήκη, με τεράστια συλλογή από την Αναγέννηση μέχρι το 19ο αι. Η ημέρα ολοκληρώθηκε με δείπνο στη μυθοαρία Paulaner, Χριστουγεννιάτικα στολισμένη. Τη Δευτέρα, καθώς η ημέρα ήταν ελεύθερη, προσπαθήσαμε να αξιοποιήσουμε το χρόνο που απέμενε μέχρι την απογευματινή αναχώρηση ο καθένας σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά του. Δυστυχώς, και αυτό το ταξίδι τελείωσε. Αναμονή τώρα για το επόμενο!

Μαριλένα Μουσχουντή

Ενημερωτικό Δελτίο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη

Πλατεία Φιλικής Εταιρείας 15, 106 74 Αθήνα
Τηλ.: 210-7229958, Fax: 210-7298183, E-mail: friendbm@hol.gr
Ώρες Γραμματείας: Δευτέρα-Παρασκευή 9-2 μ.μ.

Συντακτική Επιτροπή:

Διοικητικό Συμβούλιο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη
Υπεύθυνος σύνταξης: Σταύρος Ι. Αρβανιτόπουλος
Γραμματεία: Μαριέλλα Τσαλδάρη-Βέλιου

Art Director: Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος

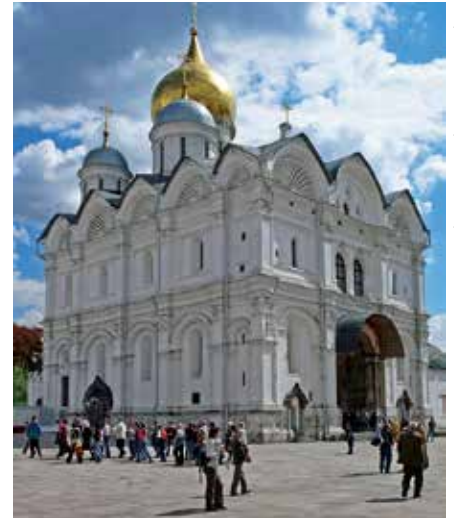
Το παρόν τεύχος του *Ενημερωτικού Δελτίου* εκδόθηκε με την ευγενική χορηγία της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η πρώτη ομάδα στα σκαλοπάτια του ναού του Αγίου Ισαάκ (1818-1858), του μεγαλύτερου της Αγ. Πετρούπολης

Στο ναό του Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Κρεμλίνου (1505-1508), τόπον ταφής των πριγκίπων και στη συνέχεια των τσάρων ως τα μέσα του 18ου αι.

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ

Πλούσιοι σε εντυπώσεις επέστρεψαν οι 75 και πλέον Φίλοι από το επταήμερο ταξίδι στην παλαιά και τη νέα πρωτεύουσα της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, της Ε.Σ.Σ.Δ. και της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Χωρισμένοι σε δύο ομάδες (10-17 και 24-31 Μαΐου), με σταθερή και καθοριστική για την επιτυχία της εκδρομής την παρουσία του συνοδού του ταξιδιωτικού γραφείου, κ. Θάνου Γιαλούρη, επισκέφθηκαν τα σημαντικότερα μουσεία, ανάκτορα, φρούρια, ναούς, κήπους, λεωφόρους, γέφυρες των δύο πόλεων, ενώ δεν παρέλειψαν να παρακολουθήσουν παραστάσεις κλασικού χορού στα περιώνυμα θέατρα Mariinskiy και Bolshoi. Εξ άλλου, την πρώτη ομάδα δέχθηκε στο εντυπωσιακό κτήριο της ελληνικής πρεσβείας ο εν Μόσχα πρέσβης της χώρας μας κ. Ηλίας Κλης και η σύζυγός του (και μέλος των Φίλων) κ. Έρση Κλη. Παρά τις

συνά αντιξοες συνθήκες (παγωμένοι αέρας και βροχή στην Αγ. Πετρούπολη, καύσωνας και ενίοτε αποπνικτική ατμόσφαιρα στη Μόσχα) αξέχαστες θα μείνουν σε όλους εικόνες όπως η βόλτα με πλοιάρια στο φιδωτό Neva -που προσέφερε μια τελείως διαφορετική όψη της επιβλητικής Αγ. Πετρούπολης και του τεράστιου αρχιτεκτονικού της πλούτου-, οι περίφημες λευκές νύχτες και το μαγνητικό λυκόφως (στις 11 το βράδυ!) πάνω στις προσόψεις της Nevskiy prospect, η απεραντοσύνη της μοσχοβίτικης Κόκκινης Πλατείας και οι πολύχρωμοι, ανάγλυφοι κρεμμυδοειδείς τρούλοι του Αγ. Βασιλείου στο νότιο άκρο της, το βαθύ, γεμάτο αγιοσύνη βλέμμα των ραδιών μορφών του Θεοφάνη του Έλληνα στις εικόνες της Πινακοθήκης Tretyakov.

Σταύρος Ι. Αρβανιτόπουλος

Το ξύλινο μέγαρο Ostankino -στην ομώνυμη περιοχή της Μόσχας-, θερινή κατοικία του πρίγκιπα Sheremetiev, κτισμένη κατά τη δεκαετία του 1790

Κατευθυνόμενοι προς το ανάκτορο της Αικατερίνης στο Tsarskoe Selo, εξαιρετικό δείγμα μπαρόκ αρχιτεκτονικής και διακοσμητικής, έργο του B. Rastrelli

Η δεύτερη ομάδα στην είσοδο του ανακτόρου Peterhof

Τρουλλίσκοι των ανακτορικών παρεκκλησίων του Κρεμλίνου

Η οικογένεια Στεφάνου και Πηνελόπης Δέλτα στο σπίτι της Κηφισιάς, θέρους 1927

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΣ

Στις 16 και 19 Μαΐου 2007 πραγματοποιήθηκαν δύο επισκέψεις στο **εργαστήριο του Γιάννη Παππά**. Στον κήπο της παλιάς μονοκατοικίας στον Ζωγράφου έχουν τοποθετηθεί σημαντικά γλυπτά, που σκιαγραφούν την καλλιτεχνική πορεία του Γ. Παππά. Στο εσωτερικό εντυπωσιάζει το μεγάλο φωτεινό εργαστήριο, στο οποίο δούλευε και δίδασκε ο Γ. Παππας, με γλυπτά, εκμαγεία, εργαλεία και όλες τις μικρές λεπτομέρειες ενός ζωντανού χώρου έμπνευσης και δημιουργίας. Επάνω από το εργαστήριο διαμορφώθηκε ο χώρος που φιλοξενεί ζωγραφικά έργα από την περίοδο των σπουδών του καλλιτέχνη στο Παρίσι, την παραμονή του στην Αίγυπτο και την επιστροφή του στην Αθήνα, καθώς και μικρότερα γλυπτά. Στο χώρο μάς υποδέχθηκε ο κ. Γιώργος Μαρκάκης, γλύπτης και μαθητής του Γ. Παππά και υπεύθυνος για τη συντήρηση των έργων που βρίσκονται στο χώρο, ο οποίος μας σκιαγράφησε τη μακρά και δημιουργική πορεία του δημιουργού από τη γενέτειρά του, την Κωνσταντινούπολη, στην Αθήνα, στο εξωτερικό και πάλι στην Αθήνα, όπου εξελέγη καθηγητής και αργότερα διευθυντής της Α.Σ.Κ.Τ., και μας μύησε με τις ειδικές του γνώσεις στο έργο του καλλιτέχνη. Τέλος, στο χώρο του εργαστηρίου μάς τίμησε με την παρουσία του ο γιος του γλύπτη, κ. Αλέκος Παππάς, ο οποίος φώτισε τις ιδιαίτερες και πιο προσωπικές πτυχές της προσωπικότητάς του.

Απόστολος Βερβέρογλου

Στις 2 Ιουνίου επαναλήφθηκε η επίσκεψη στην **Οικία Δέλτα**, όπου στεγάζεται το Τμήμα των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου μας. Τους Φίλους υποδέχθηκε και πάλι ο συνεργάτης των Αρχείων, κ. Αλέκος Ζάννας, ο οποίος παρουσίασε τις εκτεταμένες συλλογές εγγράφων, αρχείων και κειμηλίων που έχουν κατατεθεί στο Τμήμα, συνιστώντας πολύτιμη πηγή πληροφοριών και προσφέροντας υλικό προς μελέτη στους ερευνητές της πορείας του Ελληνισμού κατά τη νεώτερη και σύγχρονη περίοδο. Στη συνέχεια η ομάδα μετέβη στο **Μουσείο Γιάννη Τσαρούχη**, όπου ξεναγήθηκε από τη Διευθύντρια, κ. Νίκη Γρυπάρη και την Επιμελήτρια κ. Βασιλική Τσούτη. Στο διώροφο κλασικίζον κτίσμα, όπου διέμενε ο ζωγράφος από το 1974 ως το θάνατό του το 1989, οι Φίλοι ήλθαν σε επαφή με αντιπροσωπευτικά δείγματα όλων των μορφών τέχνης που υπηρέτησε ο καλλιτέχνης: ζωγραφικής, σκηνογραφίας, σχεδιασμού κοστούμιών και προσωπείων, εικονογράφησης εκδόσεων, γλυπτικής.

Σ.Ι.Α.

Στις 10 και 17 Οκτωβρίου διοργανώθηκαν δύο ξεναγήσεις στην πλούσια **συλλογή του κ. Ευστάθιου Φινόπουλου** στην οδό Σίνα 38. Ο συλλέκτης, δωρητής του Μουσείου και επίτιμο μέλος του Σωματείου μας δέχθηκε με εγκάρδιότητα τους Φίλους, τους μίλησε με ενθουσιασμό για τη συλλογή του και την αγάπη του για τα βιβλία και τους μύη-

σε στον κόσμο των συλλεκτών. Η επί 45 χρόνια συγκέντρωση υλικού απέδωσε ως τώρα: σπάνια βιβλία –που μαζί με τις περιοδικές εκδόσεις φθάνουν τους 16.000 τόμους-, εφημερίδες, μονόφυλλα, χαρακτηριστικά, χάρτες, σχέδια, πίνακες, φωτογραφίες. Το ενδιαφέρον του συλλέκτη επικεντρώθηκε στην περίοδο της Τουρκοκρατίας και της Βενετοκρατίας, στα γεγονότα της Επανάστασης και στα χρόνια της βασιλείας του Όθωνος. Επιθυμία του είναι η συλλογή αυτή να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης ελλήνων και ξένων ερευνητών. Το Μουσείο Μπενάκη πρόθυμα ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση αυτή και εδώ και πέντε χρόνια συγκρότησε ομάδα συνεργατών του, οι οποίοι με την επίβλεψη του κ. Φινόπουλου προχωρούν με γοργούς ρυθμούς και επιστημονική εγκυρότητα στην αναλυτική καταγραφή και ηλεκτρονική επεξεργασία του υλικού. Σε όλα τα μέλη που συμμετείχαν στην ξενάγηση δόθηκε ένας κατάλογος των βιβλίων της συλλογής, καρπός της κοπιώδους και επίπονης αυτής εργασίας.

Απόστολος Βερβέρογλου

Μία ακόμη ομάδα μελών του Σωματείου ανέλαβαν να μυήσουν στα μυστικά της τέχνης του Ισλάμ οι υπεύθυνες του **Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης**, κ. Ροζάννα Μπαλιάν και Μίνα Μωραΐτου στις 14 Νοεμβρίου. Στους τέσσερις ορόφους των ενοποιημένων νεοκλασικών του Κεραμεικού (δωρεάς του παλαιού Προέδρου της Διοικητικής Επιτροπής του Μουσείου, Λάμπρου Ευταξία) οι Φίλοι απόλαυσαν τα εκθέματα από ξύλο, μέταλλο, πολύτιμους λίθους, γυαλί, μάρμαρο, ύφασμα, τα οποία καλύπτουν 13 αιώνες καλλιτεχνικής παραγωγής και το σύνολο σχεδόν του μουσουλμανικού κόσμου, συνιστώντας μία από τις μεγαλύτερες διεθνώς συλλογές ισλαμικής τέχνης.

Σ.Ι.Α.

Φιάλη προσκυνητή από ναλόμαξα, ύψ.: 14,3 εκ. Περσία (:), 12ος-13ος αι. Ισλαμικό Μουσείο, αρ. ευρ. 7358

Στα σκαλοπάτια προς τη Μ. Παντοκράτορος στο Ποντικονήσι

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Πενθήμερη εκδρομή στην **Κέρκυρα** με μεγάλη συμμετοχή Φίλων και οδηγό τον πάντοτε πολύτιμο κ. Μιλτιάδη πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 15-19 Ιουνίου. Η μακρά και κουραστική διαδρομή ως την Ηγουμένισσα διανθίστηκε με επίσκεψη στο κάστρο της Βόνιτσας, όπου την ξενάγηση πραγματοποίησε ο αρχαιολόγος της τοπικής Εφορείας κ. Νίκος Καλώνης. Έχοντας ως βάση το κεντρικότατο ξενοδοχείο Cavalieri (με θέα στη Σπιανάδα) και παρά την ενίοτε εξοντωτική ζέστη, η ζωηρή ομάδα ξεναγήθηκε στα σημαντικότερα μνημεία και μουσεία της πόλης και της ευρύτερης περιοχής: στη Δημοτική Πινακοθήκη από την επιμελήτρια, κ. Μαρία Μελέτη στην Αναγνωστική Εταιρεία (όπου μας επεφύλαξε θερμή υποδοχή ο Πρόεδρος κ. Γιάννης Πιέρρης και η Αντιπρόεδρος, κ. Τζίνα Βούλγαρη) στο Αρχαιολογικό Μουσείο (Αγγελική Ροδίτη), στο κενοτάφιο του Μενεκράτους

(Ελένη Βουλιγέα), στα παλαιοχριστιανικά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της περιοχής Παλαιοπόλεως, καθώς και στη Μονή της Βλαχέρνας και στο Ποντικονήσι (Μαρία Τσονοπούλου, Αναστασία Αυγούστου). Στο προσφάτως αναστηλωμένο Μον Ρερος -που στεγάζει την εξαιρετική έκθεση της ιστορίας της πόλης- και στις αρχαιότητες που αποκαλύφθηκαν εντός του κτήματος (Ελ. Βουλιγέα και Διαμάντω Ρηγάκου, Προϊσταμένη της Η' Ε.Π.Κ.Α.)- στο Ιστορικό Αρχείο από τη δραστήρια και άκρως αποτελεσματική Προϊσταμένη των Γ.Α.Κ. του νομού, κ. Αλίκη Νικηφόρου- στο Παλαιό Φρούριο, στον καλύτερα σωζόμενο βυζαντινό ναό του νησιού -των Αγ. Ιάσονος και Σωσιπάτρου-, στην παλιά πόλη και στα χαρακτηριστικότερα κοσμικά και εκκλησιαστικά της κτίσματα από τον υπογράφοινα- στο Αχίλλειον, το λαμπρό θερινό ανάκτορο της Ελισά-

βη και αργότερα του Γουλιέλμου Β' στο επιβλητικό ανάκτορο των Αγίων Γεωργίου και Μιχαήλ και στο περίφημο Μουσείο Ασιατικής Τέχνης, που στεγάζεται στον ίδιο χώρο (Αγγελική Πέτρου). Παρά το τόσο πυκνό πρόγραμμα, οι εκδρομείς κατόρθωσαν να βρουν χρόνο για μια βόλτα στο Φαληράκι, ένα κρασί στο Ναυτικό Όμιλο στο Μανδράκι ή ένα παγωτό στο roof garden του ξενοδοχείου, με πανοραμική θέα από τη Γαρίτσα ως το Καμπιέλο, πέφτοντας για μία ακόμη φορά θύματα της γοητείας της πλανεύτρας Κέρκυρας.

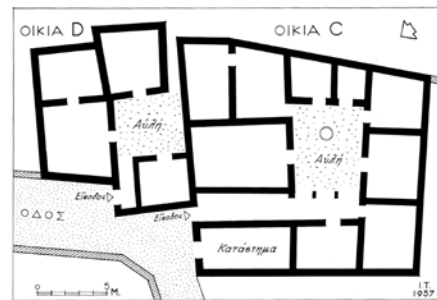
Σ.Ι.Α.

Μια μικρή ομάδα Φίλων πραγματοποιήσαμε την εκδρομή μας στην **Αρχαία Μιδέα-Ασίνη-Ναύπλιο** στις 23 και 24 Ιουνίου. Με ξεναγό την κ. Αρχοντία Κάννου, αρχαιολόγο, επισκεφθήκαμε την ακρόπολη της Μιδέας. Η ζέστη μεγάλη -39°, η θέληση μεγαλύτερη. Εκεί ψηλά στο λόφο τα μυκηναϊκά ερείπια των τειχών του ανακτόρου, οικιστικά ίχνη, εργαστήρια, δεξαμενή νερού. Επιστρέφοντας στην Παλαιά Επίδαυρο θαυμάσαμε τη μυκηναϊκή γέφυρα στο Αρκαδικό, που στέκει εδώ και 2.300 χρόνια, εξυπηρετώντας τη διέλευση πεζών ακόμα! Γεύμα στα παραλιακά ταβερνάκια της Παλαιάς Επιδαύρου, λίγη ξεκούραση στο ξενοδοχείο και το απόγευμα στο Ναύπλιο, να ακούσουμε το θαυμάσιο πολυφωνικό σύνολο του Ιδρύματος του Πρίγκιπα της Αστουρίας (Ισπανία) στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ναυπλίου. Στο φυσικό σκηνικό της Πλατείας Αγίου Γεωργίου, με το αρχιτεκτονικό σύμπλεγμα από κτήρια ενετικά, τουρκικά, λαϊκά και νεοκλασσικά, απολαύσαμε την εξαιρετική χορωδία σε έργα Johannes Brahms και μελοποιημένα ποιήματα του Federico Garcia Lorca. Την επομένη προς Τολό. Η ομορφιά του κόλπου, η ηρεμία του τοπίου, η εμπνευσμένη ξενάγηση του καθηγητή κ. Χρήστου Πιτερού στα ανεσκαμμένα από σοηδούς αρχαιολόγους ερείπια της Αρχαίας Ασίνης στο Καστράκι μάς αποζημίωσαν. Επίσκεψη στο παράρτημα της Εθνικής Πινακοθήκης στο Ναύπλιο και ξενάγηση από τους υπεύθυνους στους χώρους, όπου φιλοξενούν θαυμάσιους πίνακες. Γεύμα στις παραλιακές ψαροταβέρνες του Ναυπλίου με θέα το ενετικό Μπούρτζι να επιπλέει λες στα ακύμαντα νερά του κόλπου. Ένα δροσερό παγωτό και επιστροφή στην Αθήνα.

Καίτη Βαρβαγιάνη

Καθολικό Μ. Καισαριανής, οι μεταβυζαντινές τοιχογραφίες του τρούλλου, έργο του Γεωργίου Μάρκου

Κατοικίες του 5ου αι. π.Χ. στα Δ του Αρείου Πάγου (Ιω. Τραυλός, Πολεοδομική εξέλιξις των Αθηνών, (2) Αθήνα 1993, 68 εικ. 34)

των βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων, με υψηλής αισθητικής κτήρια των νεότερων χρόνων (όπως το Αστεροσκοπείο) και με χώρους με ιστορική φόρτιση καθιστά σαφές ότι η περιοχή αυτή αποτελεί στην πραγματικότητα μικρογραφία της μακραίωνης και πολυτάραχης αθηναϊκής ιστορίας.

Σ.Ι.Α.

Το απόγευμα της 26ης Σεπτεμβρίου οι Φίλοι είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε την αναδρομική έκθεση του Γιαννούλη Χαλεπά, παράλληλα με τη μόνιμη συλλογή, στην **Εθνική Γλυπτοθήκη** στου Γουδή. Την ξενάγηση έκανε η κ. Άρτεμις Ζερβού, επιμελήτρια της έκθεσης. Ο Χαλεπάς σπούδασε στο Σχολείο των Τεχνών της Αθήνας και κατόπιν με υποτροφία στην Ακαδημία του Μόναχου. Το έργο του είναι υψηλόφρων, αλλά με σάρκα ανθρωπινή, υποφέρει και είναι πλασμένο για την ευτυχία και τη δυστυχία, την αμαρτία

Σάτυρος και Έρως I (1876). Μαρίνος Καλλιγιάς, Γιαννούλης Χαλεπάς, Αθήνα 1972, εικ. 16

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Στη **Μονή της Καισαριανής** βρέθηκαν για μία ακόμη φορά οι Φίλοι την 1η Ιουνίου. Με τη βοήθεια του γράφοντος περιηγήθηκαν τα κατάλοιπα της παλαιοχριστιανικής βασιλικής και τον κτισμένο πάνω σε αυτά –και εν μέρει με τα υλικά της– ναό της Φραγκοκρατίας, που πιθανότατα είχε αφιερωθεί στον Άγιο Μάρκο. Μετά την απόλαυση της πανοραμικής θέας του λεκανοπεδίου από το ύψωμα, ξεναγήθηκαν στο σωζόμενο μοναστικό συγκρότημα, όπου διατηρείται το περίφημο καθολικό του 11ου αι. και τα μεταγενέστερα προσκτίσματά του, το σύγχρονο με αυτό λουτρό (από τα ελάχιστα εναπομείναντα της βυζαντινής περιόδου), καθώς και τα βοηθητικά κτήρια των μεταβυζαντινών χρόνων (εστία, τράπεζα, κελλιά, πύργο). Θερμή υποδοχή –όπως πάντοτε– επεφύλαξαν στη συνέχεια στους παρευρισκομένους ο Πρόεδρος κ. Μιχαήλ Μελάς και οι επιστημονικοί συνεργάτες της **Φιλοδοσιακής Ένωσης Αθηνών**. Εκτός της ενημέρωσης για την ιστορία, το έργο και τη σημερινή δράση της Ένωσης, οι Φίλοι ξεναγήθηκαν και στο πρότυπο φυτώριο και τους μι-

κρούς βραχόκηπους της Φιλοδοσιακής, παίρνοντας μαζί τους μυρωδιές, ήχους, όψεις ενός κόσμου τόσο κοντινού αλλά και τόσο μακρινού από την καθημερινότητα της πρωτεύουσας.

Η γνωστή Αθηναιογράφος και μέλος του Δ.Σ. του Σωματείου, κ. Άρτεμις Σκουμπορδή ξενάγησε ομάδα μελών στους **λόφους των Νυμφών** και του **Αρείου Πάγου** στις 12 Ιουνίου. Παρά την αφόρητη ζέση και τις εξ ορισμού δυσχερείς συνθήκες, οι υπομονετικοί και φιλομαθείς Φίλοι παρακολούθησαν την ξενάγηση και ανταμείφθηκαν με μία ολοκληρωμένη παρουσίαση της ιστορίας και του μνημειακού πλούτου των λόφων αυτών που διαμορφώνονται στα δυτικά της Ακροπόλεως. Χάρis στις επανειλημμένες ανασκαφές κατά το 19ο και τον 20ό αιώνα και στο πρόσφατο έργο της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθηνών ήλθαν στην επιφάνεια πανάρχαια ιερά, δημόσιοι χώροι και κτίσματα, ιδιωτικές κατοικίες των αρχαίων δήμων Κοίλης και Μελίτης, σημαντικά οχυρωματικά έργα. Η συνύπαρξή τους με ναούς

και τη λύτρωση. Μέσα από θεματικές ενότητες, όπως τα αμφιπρόσωπα γλυπτά, τα μνημειακών διαστάσεων, η Μήδεια, το παραμύθι της Πεντάμορφης, ο Έρωτας και ο Σάτυρος, αναγνωρίσαμε την πνοή που ξεχωρίζει το αριστούργημα από το απλώς άρτιο έργο. Παρά την τραγωδία που φαίνεται να ακυρώνει το λαμπρό του ταλέντο, τον εγκλεισμό του στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας, και την κατοπινή σύνδεση από τη μητέρα του της τρέλας του με την τέχνη, ο Χαλεπάς είναι ο καλλιτέχνης που αποδεσμεύτηκε από τον περίγυρο, που δημιουργούσε για τον εαυτό του, που τον απασχολούσε το καλλιτεχνικό πρόβλημα και μόνο αυτό, χωρίς να επηρεάζεται από διδασκαλίες, ρεύματα, παραγγελίες. Η κατάκτηση της προσωπικής έκφρασης κερδήθηκε με πολλές δυσκολίες, βασανιστικά, μέσα από μια τραγική μοίρα. Τελικά ο ενορατικός, μοναχικός τεχνίτης Γιαννούλης Χαλεπάς, κυνήγησε και νίκησε το χαμένο χρόνο, αποδεικνύοντας ότι όταν οι φωνές της δημιουργίας μέσα μας είναι αληθινές, κανείς δεν μπορεί να τις σιωπάσει.

Γιάννης Δρίβας

Ρωξάνη Τσιμπιροπούλου

Οι Φίλοι στον οπισθόναο του Παρθενώνος

Στις 15 Οκτωβρίου μια ομάδα Φίλων ξεναγήθηκε στην **Ακρόπολη** από την αρχαιολόγο κ. Φανή Μαλούχου και άλλους συναδέλφους της επί τρεις ώρες. Αρχικά η ομιλία εστιάστηκε στις φυσικές καταστροφές, καθώς και στις βίαιες επεμβάσεις στις οποίες άντεξαν τα μνημεία κατά τη μακρόχρονη ζωή τους. Ύστερα επισκεφθήκαμε τα εργαστήρια που εξυπηρετούν τις ανάγκες των αναστηλώσεων και είδαμε τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται το τελειότερο, κατά το δυνατόν, αποτέλεσμα. Ενημερωθήκαμε ότι στο τέλος του 2008 θα έχουν τελειώσει οι περισσότερες εργασίες. Στα Προπύλαια προβλέπεται ότι θα έχει τοποθετηθεί και η οροφή. Στον Παρθενώνα, όπου ξεναγηθήκαμε μέσα στο σηκό -κατ' εξαίρεση, καθ' ότι απαγορεύεται η

είσοδος-, θα αρχίσουν να ολοκληρωθούν τα έργα αναστήλωσης. Η ομάδα θαύμασε την τελειότητα της εργασίας και με πολύ ενδιαφέρον παρακολούθησε τις ξεναγήσεις της κ. Μαλούχου και των συναδέλφων της.

Ρωξάνη Τσιμπιροπούλου

I. M. E.

Η όψη της «Θόλου» προς την Πειραιώς

Στις 3/11/2007 οι Φίλοι ξεκινήσαμε για μία επίσκεψη στον πολύ κοντινό χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου «**Ελληνικός Κόσμος**», στην οδό Πειραιώς 254 και πραγματοποιήσαμε ένα μακρινό ταξίδι στο χρόνο, μία διαδραστική περιήγηση στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας. Η Θόλος, ένα θέατρο εικονικής πραγματικότητας, στεγάζεται σε μία σφαίρα που δίνει τη δυνατότητα στερεοσκοπικής προβολής σε ολόκληρη τη θολωτή επιφάνειά της. Ο θεατής έχει την αίσθηση ότι κυριολεκτικά βυθίζεται στον εικονικό κόσμο και η απλή παρακολούθηση μετατρέπεται σε συγκλονιστική εμπειρία. Στο χώρο αυτό παρακολουθήσαμε τις διαφορετικές στιγμές της κτηριακής διαμόρφωσης της Αρχαίας Αγοράς των Αθηνών στην κλασική, την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή εποχή, έχοντας τη δυνατότητα κατά τη διάρκεια της παρουσίασης να επιλέξουμε την επιθυμητή διαδρομή και τέλος να συμμετάσχουμε στη λήψη σημαντικών αποφάσεων της πόλης. Εδώ η υψηλή τεχνολογία τίθεται με θαυμαστό τρόπο στην υπηρεσία του πολιτισμού για να αναδειχθούν ολοζώντανες μπροστά μας διαφορετικές πτυχές της αρχαιότητας, χωρίς ωστόσο να παρακάμπεται η επιστημονική ακρίβεια και η αρχαιολογική αξιοπιστία.

Αγγελική Γιωτοπούλου

Την Κυριακή 24 Νοεμβρίου μια ομάδα Φίλων επισκεφθήκαμε το **κέντρο Γαία του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας** στην Κηφισιά. Εκεί μας υποδέχθηκε ο εθελοντής κ. Σούλης Παινέσης με μια εισαγωγή για τον πλανήτη

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Στις 5 Νοεμβρίου το μέλος του Συμβουλίου των Φίλων κ. Κατερίνα Αγραφιώτη παρουσίασε το νέο της βιβλίο με ηρωίδα την **Αικατερίνη-Ρόζα Μπότσαρη**, την όμορφη κόρη του αγωνιστή του '21 Μάρκου Μπότσαρη. Σ' ένα γεμάτο αμφιθέατρο στο Μουσείο μας της οδού Πειραιώς μίλησαν για το βιβλίο ο τρισέγγονος (και συνώνυμος) του Μ. Μπότσαρη, η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος των Φίλων κ. Κατερίνα Κορρέ, ο δικηγόρος-συγγραφέας κ. Νίκος Βασιλάτος και η ίδια η συγγραφέας. Οι ομιλίες ήταν μεστές, κατατοπιστικές και πολύ γλαφυρές βοηθούσης και της φαντασίας μας, βρεθήκαμε για λίγο στο περιβάλλον και στην εποχή της θρυλικής καλλονής. Επί πλέον, είχαμε την τύχη την ώρα της παρουσίασης να ατενίζουμε ένα μικρό πορτραίτο της Ρόζας, φερόμενο από το Μόναχο, που έχει στη συλλογή του μέλος του Σωματείου μας.

Ρωξάνη Τσιμπιροπούλου

μας και τα χαρακτηριστικά του, που συνοδεύονταν από παράλληλη προβολή της υδρογείου στον κατάλληλα διαμορφωμένο ημισφαιρικό θόλο. Αφού περιηγηθήκαμε τον εκθεσιακό χώρο μέσω της ειδικής διαδρομής εντός του κέντρου, με αναφορές στο έδαφος, το νερό, τον αέρα, τα οικοσυστήματα και την ανθρώπινη επίδραση σε αυτά, περάσαμε στη θεματική έκθεση για το νερό, που γίνεται κυρίως προκειμένου να ενημερωθούν οι επισκέπτες για την αξία του, να συνειδητοποιήσουν ότι πρόκειται για περιορισμένο και όχι ανεξάντλητο φυσικό πόρο, αλλά και να προβληματιστούν για τη σημερινή κατασπατάληση και τη μόλυνσή του. Τέλος, κάναμε μια γρήγορη βόλτα στο κυρίως μουσείο Φυσικής Ιστορίας, όπου είδαμε μορφολογικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά των φυτών, καθώς και αντιπροσωπευτικούς οργανισμούς της ξηράς και της θάλασσας. Το περιβάλλον είναι σε κίνδυνο από την ανθρώπινη δραστηριότητα και πρέπει όλοι εμείς -από το μετερίζι του ο καθένας- να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να αφυπνίσουμε τους συνανθρώπους μας, αλλά να συμβάλουμε και οι ίδιοι στην προστασία του, πριν η κατάσταση γίνει μη αναστρέψιμη.

Γιάννης Δρίβας

**Προσφορά αναμνηστικών από την Πρόεδρο στα παλαιά μέλη του Δ.Σ.
κ. Αλέξανδρο Ρωμάνο, Φανή Λαμπαδαρίου, Βίκτορα Μελά**

50 ΧΡΟΝΙΑ ΦΙΛΟΙ

Στις 4 Ιουνίου οι Φίλοι οργάνωσαν πανηγυρική εκδήλωση στο κτήριο της Πειραιώς 138, προκειμένου να τιμήσουν την εντυπωσιακή επέτειο των 50 χρόνων από την ίδρυση του Σωματείου. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καλωσόριζαν από νωρίς τους πολυάριθμους Φίλους στην είσοδο του κτηρίου, όπου όλοι οι προσερχόμενοι παρέλαμβαναν αντίτυπο του φρεσκοτυπωμένου επετειακού *Ενημερωτικού Δελτίου* και CD με το ιστορικό της ίδρυσης, οργάνωσης και ανάπτυξης του Σωματείου. Η εκδήλωση ξεκίνησε με την προβολή στο αμφιθέατρο αυτής ακριβώς της μικρής –αλλά περιεκτικής– ταινίας, όπου παρουσιάστηκαν οι πρωταγωνιστές και οι συνθήκες της ίδρυσης, το πρώτο Συμβούλιο, οι πρωτοβουλίες που ανέλαβαν τα μέλη του, η επί πέντε δεκαετίες προσφορά των Φίλων στο Μουσείο και οι ποικίλοι τομείς που αυτή κάλυψε, οι εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν για τα μέλη, η συνεισφορά τους στο έργο

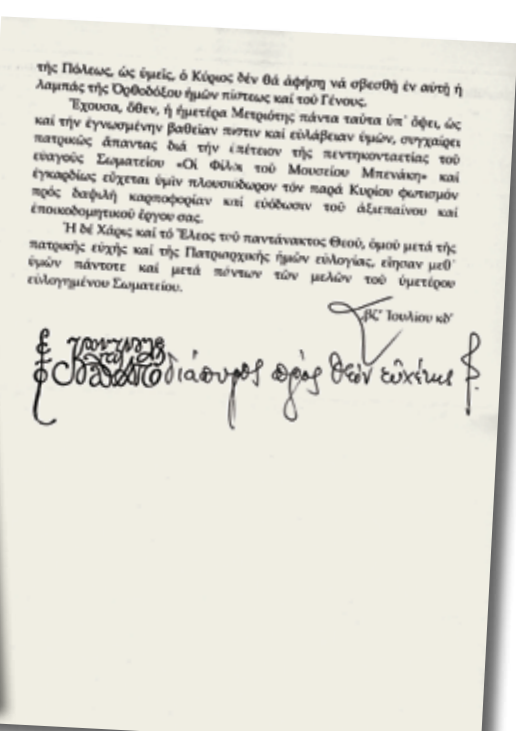
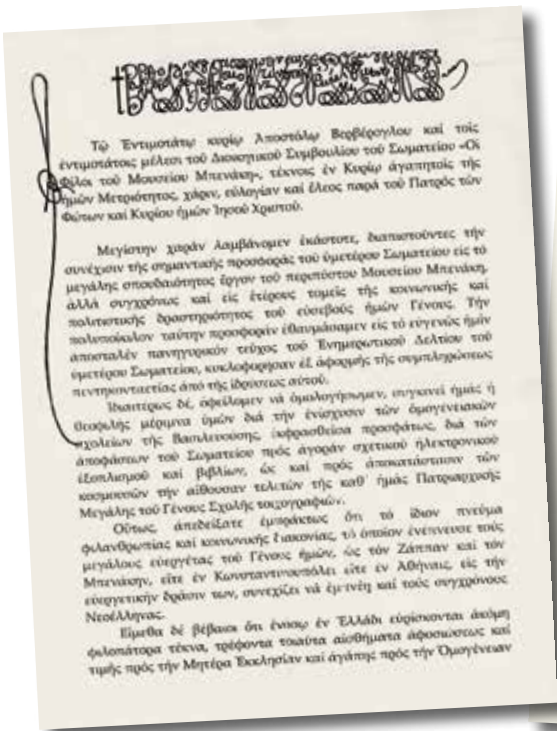
άλλων πνευματικών ιδρυμάτων και ομοειδών οργανισμών. Πλούσιο οπτικό υλικό εμπλούτισε την παρουσίαση και θύμισε στους παρευρισκόμενους γλυκές στιγμές μιας μακράς πορείας. Στη συνέχεια η Πρόεδρος κ. Λένα Χατζηπέτρου υποδέχθηκε τους Φίλους, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων τα εξής: «Απόψε βρισκόμαστε εδώ για να γιορτάσουμε τα 50 χρόνια του Σωματείου μας και να τιμήσουμε όλους τους Φίλους, παλιούς και νέους. Το Σωματείο *Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη* ιδρύθηκε το 1957 από μια μικρή ομάδα 32 μελών με στόχο την ηθική και υλική συμπαράσταση στο Μουσείο. Ανάμεσα στα μέλη μας σήμερα έχουμε τέσσερα από τα τότε ιδρυτικά μέλη: το Βίκτορα Μελά, τη Λένα Σαμαρά, τη Λένα Σαββίδη και τη Μαρία Σπέντσα. Παράλληλα με τη θεαματική ανάπτυξη και επέκταση του Μουσείου, το Σωματείο των Φίλων έφθασε σήμερα να αριθμεί 1.600 μέλη, που συνεχίζουν να αυξάνονται, διατηρώντας πάντα την ίδια θέρμη και αγάπη για το Μουσείο, τους υψηλούς στόχους του και τις ποικίλες δραστηριότητές του. Όλα τα μέλη και περισσότερο όσοι υπηρέτησαν στα τόσα Διοικητικά Συμβούλια, θα πρέπει να αισθάνονται υπερήφανοι για τα επιτεύγματα των Φίλων στις πέντε δεκαετίες που πέρασαν. Με κίνδυνο να λησμονήσω κάποιους, θέλω να αναφερθώ σε εκείνους που εργάστηκαν με αφοσίωση για τους σκοπούς του Σωματείου τα τελευταία χρόνια και δεν είναι πια μαζί μας: το Γιάννη Γρηγοριάδη, τον Αλέκο Χαρτ, την Αλίκη Κουλουβάτου, τη Νέλλη Μαλικοπούλου.

άλλων πνευματικών ιδρυμάτων και ομοειδών οργανισμών. Πλούσιο οπτικό υλικό εμπλούτισε την παρουσίαση και θύμισε στους παρευρισκόμενους γλυκές στιγμές μιας μακράς πορείας.

Στη συνέχεια η Πρόεδρος κ. Λένα Χατζηπέτρου υποδέχθηκε τους Φίλους, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων τα εξής:

«Απόψε βρισκόμαστε εδώ για να γιορτάσουμε τα 50 χρόνια του Σωματείου μας και να τιμήσουμε όλους τους Φίλους, παλιούς και νέους. Το Σωματείο *Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη* ιδρύθηκε το 1957 από μια μικρή ομάδα 32 μελών με στόχο την ηθική και υλική συμπαράσταση στο Μουσείο. Ανάμεσα στα μέλη μας σήμερα έχουμε τέσσερα από τα τότε ιδρυτικά μέλη: το Βίκτορα Μελά, τη Λένα Σαμαρά, τη Λένα Σαββίδη και τη Μαρία Σπέντσα. Παράλληλα με τη θεαματική ανάπτυξη και επέκταση του Μουσείου, το Σωματείο των Φίλων έφθασε σήμερα να αριθμεί 1.600 μέλη, που συνεχίζουν να αυξάνονται, διατηρώντας πάντα την ίδια θέρμη και αγάπη για το Μουσείο, τους υψηλούς στόχους του και τις ποικίλες δραστηριότητές του.

Όλα τα μέλη και περισσότερο όσοι υπηρέτησαν στα τόσα Διοικητικά Συμβούλια, θα πρέπει να αισθάνονται υπερήφανοι για τα επιτεύγματα των Φίλων στις πέντε δεκαετίες που πέρασαν. Με κίνδυνο να λησμονήσω κάποιους, θέλω να αναφερθώ σε εκείνους που εργάστηκαν με αφοσίωση για τους σκοπούς του Σωματείου τα τελευταία χρόνια και δεν είναι πια μαζί μας: το Γιάννη Γρηγοριάδη, τον Αλέκο Χαρτ, την Αλίκη Κουλουβάτου, τη Νέλλη Μαλικοπούλου.

Η συγγραμνική επιστολή που απέστειλε στους Φίλους η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος για την επέτειο των 50 χρόνων

Είναι μεγάλη χαρά να βρίσκομαι στο Διοικητικό Συμβούλιο των Φίλων, που γιορτάζουν φέτος τα 50 χρόνια προσφοράς στο Μουσείο Μπενάκη. Εύχομαι να συνεχίζονται πάντα οι τόσες προσπάθειες και οι στόχοι, με την ίδια θερμή υποστήριξη από όλους, έτσι ώστε να γιορτάσει το Σωματείο τα 100 χρόνια του, με ανάλογο θαυμάσιο πνεύμα συνεργασίας και με αντίστοιχες επιτυχίες!».

Ακολούθησε χαιρετισμός της Προέδρου της Διοικητικής Επιτροπής του Μουσείου κ. Αμιλίας Γερούλάνου και σύντομη, μεστή ομιλία του Διευθυντή του Μουσείου κ. Άγγελου Δεληβορριά, ο οποίος σκιαγράφησε τους ιδιαίτερους δεσμούς των Φίλων με το Μουσείο, τη μακρόχρονη αλληλένδετη πορεία των

δύο οργανισμών, τη μόνη και πολύπλευρη βοήθεια που με μεγάλη χαρά προσφέρουν οι Φίλοι, ενώ δεν παρέλειψε αφ' ενός να εκφράσει τις θερμές ευχαριστίες του Μουσείου για αυτήν και αφ' ετέρου να προϊδεάσει τα μέλη για... την επόμενη δωρεά του Σωματείου!

Κορυφαία στιγμή της βραδιάς η προσφορά αναμνηστικών (ειδική παραγγελία των Φίλων για την περίπτωση αυτή) στα παριστάμενα ιδρυτικά μέλη, στους προέδρους και στα παλαιότερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, στην Πρόεδρο της Δ.Ε. του Μουσείου και στο Διευθυντή. Η εκδήλωση συνεχίστηκε με την παρουσίαση από το γράφοντα του επετειακού *Ενημερωτικού Δελτίου*, όπου εκτίθεται η δραστηριότητα, τα πρόσωπα, η συνεισφορά

του Σωματείου στο έργο του Μουσείου, αποτέλεσμα πολύμηνης ερευνητικής εργασίας και συνεργασίας με τους υπεύθυνους των Τμημάτων του Μουσείου, με παλαιά μέλη, με τρίτους φορείς. Το πρώτο μέρος της βραδιάς ολοκληρώθηκε με το ρεσιτάλ του νεαρού βιολονίστα Ιονιάν Ηλία Καντέσα, που με εκπληκτική δεξιοτεχνία, ακρίβεια, μέτρο και ευαισθησία ερμήνευσε έργα των Jules Massenet, Nicolo Paganini, Johann Sebastian Bach.

Ακολούθησε δεξίωση με ελκυστικά εδέσματα και μουσική υπόκρουση στο αίθριο, το εστιατόριο και το χώρο υποδοχής του κτηρίου, που είχαν διακοσμηθεί ειδικά για τη λαμπερή αυτή επέτειο.

Σ.Ι.Α.

Ευχαριστούμε τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και τους κ. Νίκο Βασιλάτο και Ρωξάνη Τσιμπιροπούλου, Πρόεδρο και μέλος αντιστοίχως της Εφορείας των Γ.Α.Κ., για τη βοήθεια που με προθυμία προσέφεραν κατά την προετοιμασία του επετειακού τεύχους του Ενημερωτικού Δελτίου.

ΜΝΗΜΗ ΜΑΡΙΑΣ-ΜΑΝΙΝΑΣ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗ

Η οδυνηρή απώλεια της Φίλης και παλαιού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου Μαρίας-Μανίνας Μαντζούνη μετουσιώθηκε σε πολύτιμη προσφορά προς το Μουσείο. Με προτροπή της οικογένειάς της αντί στεφάνων κατατέθηκαν χρήματα υπέρ των σκοπών του Σωματείου, τα οποία επιτρέπουν την αγορά εκ μέρους των Φίλων ενός ακόμη αντικειμένου, που θα καλύψει σημαντικό κενό των συλλογών του Μουσείου. Οι φίλοι και Φίλοι που τίμησαν τη μνήμη της Μαρίας Μαντζούνη με τη δωρεά χρημάτων στο Σωματείο είναι οι ακόλουθοι:

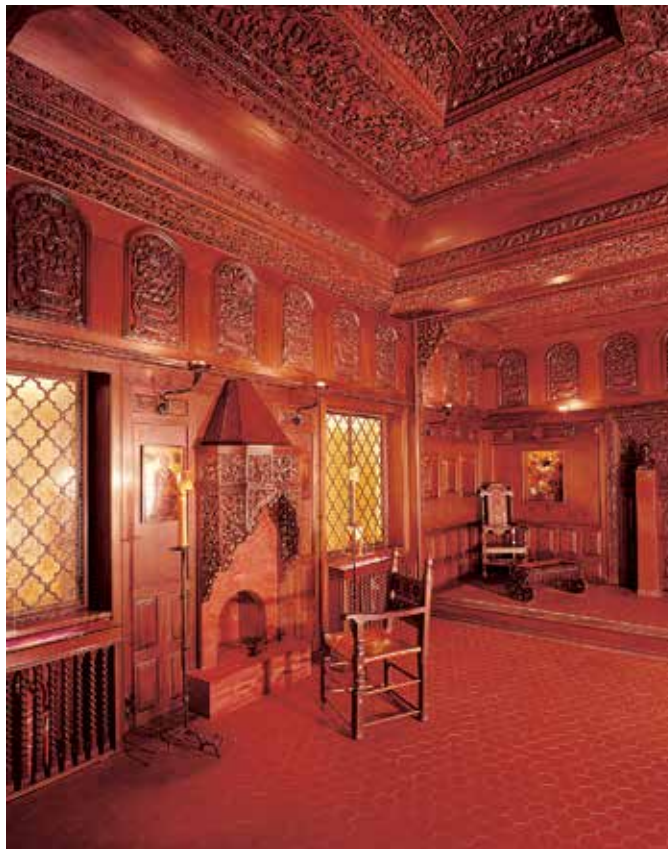
Οικογένεια Γεώργιου Γεωργίου	€ 300	•	Μαρίνος Γιαννόπουλος	€ 200
Οικογένεια Παπαπολύζου	€ 250	•	Αθανάσιος Λιούδης	€ 100
Οικογένεια Σ. Στασινόπουλου	€ 250	•	Αρτέμης Θεοδωρίδης	€ 200
Οικογένεια Ηλία Στασινόπουλου	€ 250	•	Οικογένεια Αλέξ. Βανδώρου	€ 150
Οικογένεια Τσάμη	€ 100	•	Ιωάννης Κωστόπουλος	€ 500
Οικογένεια Ν. Μάνεση	€ 500	•	Π. Φιλαλήθης	€ 200
Οικογένεια Νικ. Βοκοτόπουλου	€ 100	•	Στέφανος Καραθανάσης	€ 150
Οικογένεια Κίτσου Μπότσαρη	€ 100	•	Οικογένεια Μαρίνου Γερούλάνου	€ 300
Γεώργιος Λυμπέρης	€ 200	•	Οικογένεια Στρογγύλη	€ 200
Εμμανουήλ Αρζινός	€ 150	•	Άννα & Λώρα Αθανασούλα	€ 200
Κωνσταντίνος Καραμάνης	€ 150	•	Οικογένεια Χριστοφίδη	€ 300
Θ. Κορκοντζέλος	€ 100	•	Ν. Καλλονάς	€ 500
Φ. Κωστόπουλος	€ 500	•	Τίμος Τζάννης	€ 100
Οικογένεια Χρήστου Δαμάσκου	€ 200	•	Οικογένεια Χαρ. Λιάμπη	€ 500
Αγλαΐα Γρώμαν	€ 200	•	Τηλέμαχος Μαράτος	€ 100
Οικογένεια Αλ. Σινιόσγλου	€ 200	•	Οικογένεια Κων/νου Παπαδημητρίου	€ 200
Αντώνης Πολυχρονιάδης	€ 300	•	Έκτωρ Βερούκιος	€ 300
Γιάννης Κατσώρης	€ 100	•	Οικογένεια Αριστ. Καμάρα	€ 200
Φιλιώ Ηλιοπούλου	€ 100	•	Νικόλαος Χαριτάκης	€ 200
Οικογένεια Β. Σπηλιοπούλου	€ 300	•	Αλέξης Ζαούσης	€ 200
Οικογένεια Ν. Λιναρδάτου	€ 150	•	Αλέξανδρος Μανιατόπουλος	€ 1.000
Οικογένεια Χ. Θεοδωρίδη	€ 200	•		

ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η συλλογή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης του Μουσείου Μπενάκη –που στεγάζεται στον κεντρικό κορμό του μουσειακού κτηριακού συμπλέγματος– αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές συλλογές του είδους της στην Ελλάδα, αλλά και γενικότερα, θα μπορούσε να λεχθεί, στο βαλκανικό χώρο.

Πρόσθιο τμήμα ξυλόγλυπτης κασέλας με δικέφαλο αετό, καβαλάρηδες, χορό και μουσικούς. Μάνη, 17ος-18ος αι. (αρ. ευρ. 37911)

Ξυλόγλυπτη αίθουσα υποδοχής από αρχοντικό της Κοζάνης (λεπτομέρεια). Δείγμα της ενμάρειας της περιοχής, είναι έργο ξυλογλυπτών της Μακεδονίας. 18ος αι. Λωρεά Ελένης Σταθάτου (αρ. ευρ. 21190)

Πλησιάζοντας το περιεχόμενο της λαογραφικής αυτής συλλογής, διαπιστώνει κανείς ότι δεν πρόκειται για μία μονογραφική ενότητα, αλλά για μία γενικού περιεχομένου συλλογή, που περιλαμβάνει μερικές χιλιάδες αντικείμενων, συνθέτοντας έτσι ένα σύνολο ελκυστικό όχι μόνο για τους ερευνητές, αλλά και για όσους συγκινούνται από την τέχνη του νεώτερου ελληνικού πολιτισμού. Τον πυρήνα του τμήματος αποτελούν έργα από τη συλλογή του ιδρυτή του Μουσείου, του Αντώνη Μπενάκη, και έχει εμπλουτιστεί από δωρεές και κληροδοτήματα Φίλων του Μουσείου. Παράλληλα ο διευθυντής του Μουσείου κ. Αγγελος Δεληβορριάς φρόντισε να αποκτηθούν νέα αντικείμενα που να ανήκουν και σε άλλες μορφές του παραδοσιακού πολιτισμού. Οι αγορές που πραγματοποιήθηκαν συμπλήρωσαν, στο μέτρο του δυνατού, τα κενά, ώστε να ολοκληρωθεί η παρουσίαση της συνολικής εικόνας της ελληνικής παραδοσιακής καλλιτεχνικής παραγωγής.

Οι νεοελληνικές αυτές συλλογές, που είναι γνωστές για την πληρότητα και την πολυμορφία τους, συγκροτούνται από διάφορες επιμέρους ενότητες, οι οποίες εικονογραφούν τόσο τον τουρκοκρατούμενο χώρο όσο και τη διασπορά μετά την κατάρρευση της βυζαντινής αυτοκρατορίας το 1453.

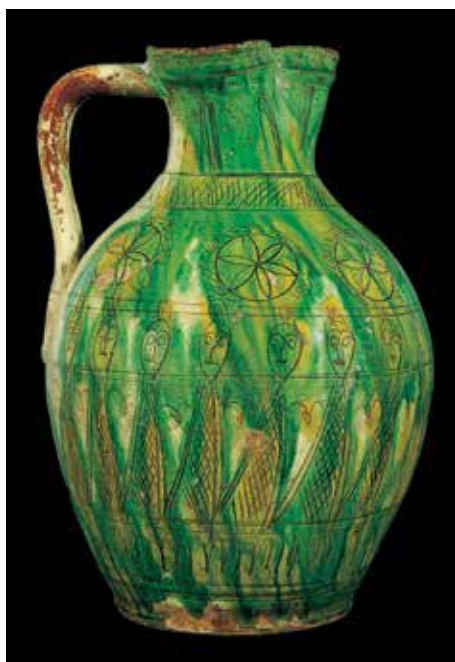
Τη διαδοχή των επιμέρους ενοτήτων συμπληρώνουν αίθουσες με θέματα γενικής σημασίας, όπως είναι η αγροτική, εμπορική και ναυτιλιακή οικονομία, η Εκκλησία και η πνευματική ζωή. Στους καινούργιους, αναμορφωμένους χώρους του Μουσείου ο επισκέπτης κάνει ένα νοερό ταξίδι στο νεοελληνικό χώρο, περνώντας από την Κρήτη, την Κύπρο και τα Δωδεκάνησα στα νησιά του Αιγαίου, από τη Μ. Ασία, τον Πόντο και την Κωνσταντινούπολη στη Θράκη, τη Μακεδονία και την Ήπειρο, από τα Επτάνησα και την Πελοπόννησο στην Αθήνα και την Αττική.

Χρυσά εξαρτήματα επιστήθιου κοσμήματος, διακοσμημένα με μαργαριτάρια. Τα τρία εξαρτήματα, περασμένα σε μία απλή μεταγενέστερη αλυσίδα, αποτελούν στοιχεία ενός κοσμήματος που λέγεται «καδένα» και συνοδεύει νυφική φορεσιά. Από την Κέρκυρα, 18ος-πρώιμος 19ος αι. (αρ. ευρ. Εχρ. 1517)

Πολύτιμο νυφικό διάδημα από το Πωγώνι της Ηπείρου με ασημένια επίχρυσα στοιχεία, σφνρήλατα και διάτρητα άνθινα διακοσμητικά θέματα και ασημένια επίθετα πλακίδια με εγχάραξη και νιέλο. Τις «κεραίες» του κοσμήματος επιστέφουν αντικριστά πουλιά και μία αποτροπαϊκή κεφαλή, που θυμίζει τα γοργόνηια της αρχαιότητας. Έξοχο δείγμα της ελληνικής κοσμικής χρυσοχοΐας. 18ος αι. (αρ. ευρ. Εα 676)

Κανάτα με εγχάρακτη εφναλωμένη παράσταση ενός χορού γυναικών. Από την Ηπειρο, τέλος 18ου αι. Αποκτήθηκε με τη συνδρομή της Ρίτας Λιάμπη (αρ. ευρ. 31355)

Χρυσό περιδέραιο με σμάλτα και μαργαριτάρια από τα Λωδεκάνησα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει στο εξαρτημένο εγκόλλιο ο τρόπος με τον οποίο συντίθενται τα δύο παγώνια γύρω από έναν κεντρικό τροχό με το χριστόγραμμα. 17ος-18ος αι. Αποκτήθηκε με τη συνδρομή της Ελένης Παρασκευά (αρ. ευρ. 32943)

Σκουλαρίκια με κρεμαστές τρικάρτες καραβέλες από τη Σίφνο. Διακοσμούνται με σμάλτο και μαργαριτάρια. Μέσα 17ου αι. Δωρεά Ελένης Σταθάτου (αρ. ευρ. 7670)

Κεραμικό πιάτο με παράσταση ιππότη. Ανήκει στην κατηγορία των da parata, κατασκευασμένων στην Ιταλία από την Ceramica di Monte Lupo μεταξύ 1620 και 1640, γνωστών στη Σκύρο και τις Σποράδες ως «πιάτα με τους Φράγκους» και θεωρουμένων από τα πιο σπάνια (αρ. ευρ. 30634)

Κέντημα με γυναικείες μορφές, πουλιά, ελάφια και το «δέντρο της ζωής». Ανάφη, 17ος-18ος αι. (αρ. ευρ. 6536)

Επάνω: Απότμημα κεντητού γύρου για το στολισμό ενός άγνωστου τύπου νυφικού κρεββατιού, από τα Ιωάννινα. Η πολυσύνθετη παράσταση εικονίζει μέσα σε άνθινο περιβάλλον πύργους και ζευγάρια, ανθοδοχεία, παγώνια σε κρήνες και δικέφαλους αετούς. 18ος αι. (αρ. ευρ. 6307)

Αριστερά: Νυφική ενδυμασία από την Αττική. Δεύτερο μισό του 19ου αι. (αρ. ευρ. Φορ. 15)

Γοργόνα με δύο ουρές ανάμεσα σε δράκοντες, απότμημα επιστυλίου ενός μαρμάρινου τέμπλου με ανάγλυφο διάκοσμο, από τις Κυκλάδες. 17ος-18ος αι. Δωρεά Διονύση Φωτόπουλου (αρ. ευρ. 29066)

Θεαματικά δείγματα της ευμάρειας και του πλούτου κατά το 18ο αιώνα αντιπροσωπεύονται από τρεις πολυτελείς αίθουσες υποδοχής με **ξυλόγλυπτες** επιχρυσωμένες επενδύσεις και ζωγραφιστές λεπτομέρειες. Πρόκειται για τον πασίγνωστο κοζανίτικο οντά της Ελένης Σταθάτου και την εσωτερική επένδυση ενός αρχοντικού από την ίδια περιοχή, με φαντασμαγορικό χρωματικό διάκοσμο, δωρεά Δημητρίου και Λέοντος Μελά. Τέλος, το μεγαλύτερο εσωτερικό από το υδραίο αρχοντικό του Βούλγαρη, που αγοράστηκε από το Μουσείο το 1974. Από τα υπόλοιπα έργα της ξυλόγλυπτικής ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα νησιώτικα έπιπλα και κυρίως οι κασέλες, που αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνικού σπιτιού, με ανάγλυφες παραστάσεις ή ζωγραφιστές, με απεικονίσεις τοπίων ή σκηνές καθημερινής ζωής. Από τα παλιότερα ζωγραφιστά έργα με ανατολικές επιδράσεις, αλλά και μετααναγεννησιακά ιταλικά στοιχεία ξεχωρίζει μία επένδυση από ροδίτικο σπίτι του 17ου αι., η θεματική σύνθεση της οποίας θυμίζει ηπειρωτικά κεντήματα.

Η ενότητα της **μεταλλοτεχνίας** εκπροσωπείται με χρηστικά χάλκινα ή κασσιτερένια σκεύη, αρκετά ενεπίγραφα και με χρονολογικές ενδείξεις.

Η συλλογή της **κεραμικής** έχει αυξηθεί σημαντικά με κάποιες γενναιόδωρες προσφορές, έτσι ώστε να αντιπροσωπεύεται όλη η πορεία της ανάπτυξης αυτής της παλιάς τέχνης, οι απώτερες ρίζες της οποίας βρίσκονται στο Βυζάντιο. Την ομάδα φωτίζουν ορισμένα σπάνια κομμάτια: ένα χιώτικο πιθάρι του 1742, μία κανάτα με παράσταση αγίων της ίδιας εποχής, πιάτα με παραστάσεις καραβιών κ.λπ.

Η αδύναμη ενότητα της **λιθογλυπτικής** εμπλουτίστηκε τα τελευταία χρόνια με το μαρμάρινο διάκοσμο ενός αρχοντικού του 18ου αιώνα από την Ίο, ανάγλυφους φεγγίτες από την Τήνο, ένα μέρος μαρμάρινου κυκλαδίτικου τέμπλου, μία κρήνη, το μνημειακό λαϊκό ενεπίγραφο ανάγλυφο του Μαραθώνα που παραχωρήθηκε από τη Β' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και ένα μοναδικής σημασίας πέτρινο κεφάλι από την ακριτική Λήμνο.

Η εικόνα της κρητικής και κυπριακής **υφαντικής** συμπληρώθηκε σημαντικά με τις δωρεές δύο μεγάλων συλλογών με υφαντά, στα οποία ο διάκοσμος και γενικότερα το ύφος επιβεβαιώνει την αδιάσπαστη πολιτιστική ενότητα των δύο μεγάλων νησιών. Εξαιρετο δείγμα της υφαντικής του 18ου αι. είναι ένα λευκό κάλυμμα κρεββατιού από την Κρήτη. Την ενότητα ολοκληρώνει η παρουσία ενός ξυλόγλυπτου αργαλειού από την Κρήτη του 18ου αιώνα, ενώ ίδιας προέλευσης είναι και ένα σπάνιο ολοκέντητο κλινοσκέπασμα με πολύχρωμα μοτίβα.

Η συλλογή **κεντημάτων** του 17ου-18ου αιώνα είναι πλούσια σε λαμπρά κομμάτια, που προέρχονται από όλες σχεδόν τις ελληνικές περιοχές και είχαν για προορισμό τους

το στολισμό του σπιτιού αφ' ενός και της ενδυμασίας αφ' ετέρου. Καλύμματα, γύροι κρεβατιού, μαξιλάρια και πετσέτες, κεντημένα με πολύχρωμες κλωστές και μία πλούσια θεματική ποικιλία: η πομπή του γάμου, σκηνές κυνηγιού, ναυτικά μοτίβα, φυτικές συνθέσεις, στοιχεία μυθικά. Η ίδια ποικιλία παρατηρείται και στην τεχνική. Στην ενότητα της Δωδεκανήσου κυριαρχεί η ανασύνθεση ενός εσωτερικού ροδίτικου δωματίου με το νυφικό σπερβέρι κεντημένο το 18ο αι., ένα από τα καλύτερα διατηρημένα παραδείγματα του είδους. Εξαιρετικά πλούσια είναι η συλλογή των κεντημάτων της Ηπείρου, καθώς και τα εφάμιλλα κομμάτια από τα Ιόνια νησιά, τα κλινσοκεπάσματα από τη Μικρά Ασία, τα κεντήματα της Κύπρου, του Βορείου Αιγαίου και ιδιαιτέρως της Σκύρου, που ξεχωρίζουν για την ποιότητα, την τεχνική και τα φωτεινά τους χρώματα.

Η «χαρτογράφηση» του ελληνικού χώρου με τις **ενδυμασίες**, αστικές και χωρικές, κυρίως γυναικείες, αλλά και ανδρικές και παιδικές, είναι από τις πληρέστερες, θαυμασιότερες και πολυτελέστερες συλλογές, που μαγεύουν με τα ενδυματολογικά εξαρτήματα και στοιχεία τους. Η χρωματική ποικιλία και η φαντασία στα διακοσμητικά θέματα συμπληρώνονται από τη μεγαλόπρεπη παρουσία του κοσμήματος, η ποιότητα και ο όγκος του οποίου αντανακλούν την οικονομική κατάσταση της νύφης. Τα πιο παλιά δείγματα προέρχονται από την καλλιτεχνική παραγωγή των νησιών: πουκάμισα της Καρπάθου με αυστηρώς ανάγλυφο δίχρωμο κέντημα του 17ου αι., το πολύπτυχο κεντητό φουστάνι της Κρήτης του 17ου αι., ένα κομμάτι από ανάγλυφο κέντημα με τη μορφή βρακοφόρου λυράρη.

Μία ακόμα σημαντική κατηγορία ενδυμασιών είναι εκείνες που ανήκουν σε επώνυμα πρόσωπα της ελληνικής ιστορίας του 19ου αιώνα. Επίσημες ανδρικές φορεσιές της οθωμανικής Αυλής (1832-1862), που συμπληρώθηκαν πρόσφατα με τμήματα από τις ενδυμασίες του Όθωνος και της Αμαλίας, αγορασμένα από τον οίκο δημοπρασιών Christie's, αστικά φορέματα της ίδιας εποχής, όπως η ενδυμασία της Γεωργίτσας Πετμεζά, κόρης του Γενναίου Κολοκοτρώνη. Η ενδυματολογική εικόνα κλείνει με τα επίσημα ενδύματα της Αυλής του Γεωργίου Α' (1864-1913).

Στη διαδρομή αυτή η πλούσια και σημαντική συλλογή νεοελληνικών **κοσμημάτων** προσφέρει στον επισκέπτη μια ολοκληρωμένη εικόνα της άνθισης και της σημασίας που είχε η χρυσοχοΐα και η αργυροχοΐα αυτούς τους αιώνες σε όλο τον ελληνικό χώρο. Ελκυστικά σύνολα από τη Βόρεια και την Κεντρική Ελλάδα γοητεύουν με την πολυχρωμία των σμάτων τους, όπως και κοσμήματα από τα Δωδεκάνησα και τις Κυκλάδες, διακοσμημένα με τη λεπτή συρματερή τεχνική και με μικρά μαργαριτάρια. Ξεχωρίζουν οι τρικάρταρες καραβέλες από τη Σίφνο και την Πάτμο του 17ου αιώνα, καθώς και τα μακριά κρεμαστά σκουλαρίκια από την Κω, τα «πρεπενδούλια». Πρόσφατες αγορές, όπως ένα χρυσό περιδέρι από την Πάτμο του 19ου αι. και άλλο ένα από τη Σίφνο, καθώς και μια δωρεά με δύο σπάνια δωδεκανησιακά σκουλαρίκια, πλουτίζουν την ενότητα των κοσμημάτων. Πολύτιμη προσφορά αποτελούν τα κοσμήματα της οικογένειας Δεκόξη-Βούρου, που παρέχουν και κάποιες ιστορικές μαρτυρίες σχετικά με την κοινωνική ζωή της Αθήνας στα τέλη του 19ου αιώνα. Σήμερα, οι μουσειακές συλλογές πλουτίζονται με αντικείμενα όχι μόνο των αρχών του 20ού αι., αλλά και πιο πρόσφατων χρόνων, μαρτυρίες μιας εποχής που χάνεται σιγά-σιγά καθώς βαδίζουμε στον 21ο αιώνα.

Κάτε Συνοδινού
Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και
Νεοελληνικής Τέχνης, Τμήμα Κειμηλίων

Κασέλα με θαλασσινό τοπίο. Μυτιλήνη, 18ος αι. Δωρεά: Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη, 2007 (αρ. ευρ. 42123)

Επίχρυση παλάσκα με παράσταση της αναγεννημένης Ελλάδας, η οποία εικονίζεται ως θεά Αθηνά. Ανήκε στο στρατηγό Αλέξιο Βλαχόπουλο (1780-1865) (αρ. ευρ. 6173)

Επάνω: Οθωμανικό πιστόλι διακοσμημένα με αμυγδαλόσχημα κοράλια και ασημένα στοιχεία. Τέλος 18ου αι.-αρχές 19ου αι. (αρ. ευρ. 5776)

Αριστερά: Ενεπίγραφο αμφιπρόσωπο παγούρι από μολύβι σε σχήμα γυναικείας κεφαλής. Ιωάννινα, 1761 (αρ. ευρ. 8695)

ΚΥΚΛΟΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΟΥΣ

Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Μουσείου Μπενάκη, στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης και πάντα σε σύνδεση με τις συλλογές του Μουσείου, διοργανώνουν κύκλους εργασιών για ενήλικους:

- Αγιογραφία
- Art Therapy
- Αφήγηση Παραμυθιού
- Εγκυκλοπαιδική
- Εικονογράφηση παιδικού εντύπου
- Ζωγραφική
- Θεατρικό παιχνίδι
- Κεραμική
- Κόσμημα
- Κούκλα
- Μικρογραφία
- Τοιχογραφία
- Χαρακτική
- Ψηφιδωτό

Τα εργαστήρια πραγματοποιούνται στο Κτήριο Ελένης Θεοχάρη-Περάκη (Δώρας δ' Ίστρια 7 & Μαρασλή), στο Κεντρικό Κτήριο του Μουσείου Μπενάκη (Κουμπάρη 1) και στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης (Διπύλου 12 και Αγ. Ασωμάτων 22). Σκοπό έχουν να συμβάλουν στη διάδοση και διάσωση παραδοσιακών τεχνικών και την καλλιτεχνική έκφραση μέσα από τη χαρά της δημιουργίας.

Τα σεμινάρια γίνονται δύο φορές το χρόνο, διαρκούν ένα τρίμηνο –το πρώτο ξεκινά τον Οκτώβριο και το δεύτερο τον Ιανουάριο– και οι συναντήσεις πραγματοποιούνται μία φορά την εβδομάδα. Εγγραφές από 10 Σεπτεμβρίου για το πρώτο τρίμηνο και από 7 Ιανουαρίου για το δεύτερο τρίμηνο.

Για πληροφορίες και εγγραφές:

Κέντρο Δια Βίου Μάθησης, Κτήριο Ελένης Θεοχάρη-Περάκη (Δώρας δ' Ίστρια 7 & Μαρασλή, Λυκαβηττός), αρ. τηλ. 210-7220209, 210-7211390 (Δευτέρα-Παρασκευή 09.00-15.00).

Για τους Φίλους του Μουσείου Μπενάκη υπάρχει έκπτωση 15% στο κόστος συμμετοχής.

Το Διοικητικό Συμβούλιο για την περίοδο 2007-2008

Πρόεδρος:	Λένα Χατζηπέτρου
Α' Αντιπρόεδρος:	Διονύσης Βλαχόπουλος
Β' Αντιπρόεδρος:	Πάνος Μανιάς
Γεν. Γραμματέας:	Ανθή Βαλαμακάκη
Ταμίας:	Απόστολος Βερβέρογλου
Μέλη:	Κατερίνα Αγραφιώτη Αρτεμης Σκουμπουρδί Αλέξανδρος Τομπάζης Ρωξάνη Τσιμπροπούλου

Αναπληρωματικά μέλη:

Μάρω Αλεξάκη, Μιχάλης Κοτίνης.

Επιτροπή Υποψηφιοτήτων:

Γιώργος Βορλόου, Μαργερίτα Γεωργιάδη, Καίτη Κόντου.

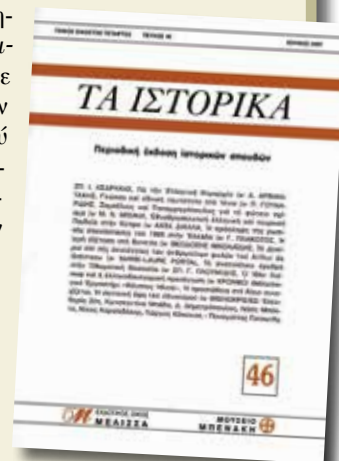
ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Το γνωστό εξαμηνιαίο επιστημονικό περιοδικό Τα Ιστορικά, που πρωτοεμφανίστηκε το 1983, κυκλοφορείται πλέον ως συνέκδοση του εκδοτικού οίκου «Μέλισσα» με το Μουσείο Μπενάκη. Υπό τη διεύθυνση τριών καταξιωμένων επιστημόνων με πολύπλευρη συμβολή στην έρευνα του παρελθόντος (Σπύρου Ασδραχά, Βασίλη Παναγιωτόπουλου, Αγγέλου Δεληβορριά), υπηρετεί –σύμφωνα με τη διατύπωση της συντακτικής ομάδας– «μια γενικότερη πνευματική επιταγή, την καλλιέργεια δηλαδή της ιστορικής έρευνας και της ιστορικής παιδείας ανεξάρτητα από τους οικονομικούς όρους που την καθορίζουν».

Με κέντρο βάρους πάντοτε τη νεώτερη και τη σύγχρονη ελληνική ιστορία, περιλαμβάνει ωστόσο και τα πορίσματα της έρευνας για παλαιότερες χρονικές περιόδους, αλλά και περιοχές πέραν των ελλαδικών ορίων και του χώρου δράσης του υπερόριου Ελληνισμού. Στο νέο, 46ο τεύχος, με το οποίο εγκαινιάζεται η συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, παρουσιάζονται πολυάριθμες μικρές μελέτες: του Σπύρου Ασδραχά για την *Ελληνική Νομαρχία* (1806) και τα ζητήματα που εξακολουθεί να θέτει στην ιστορική και φιλολογική έρευνα του Δημήτρη Αρβανιτάκη για το ζήτημα της γλώσσας και της εθνικής ταυτότητας στα Επτάνησα κατά το 19ο αιώνα· του Πάρι Γουναρίδη για τις δυσδιάμενες απόψεις Σπυρίδωνος Ζαμπέλιου και Κωνσταντίνου Παπαρηγόπουλου για το «φώτειο σχίσμα»· του Μιχάλη Μιχαήλ για την εθνοθησκευτική ελληνική και τουρκική παιδεία στην Κύπρο από τα μέσα του 19ου αιώνα έως τη σύγχρονη Κυπριακή Δημοκρατία· της Άντας Διάλλα για την πρόσληψη, μέσα από τον τύπο, της ρωσικής επανάστασης του 1905 στην Ελλάδα. Ακόμη, δύο μελέτες για την ευρωπαϊκή ιστορία και παιδεία: για την ιερή εξέταση στη Βενετία (Γιώργος Πλακωτός) και το *Δοκίμιο επί της ανισότητας των ανθρωπίνων φυλών* του Arthur de Gobineau (Θεοδόσης Νικολαΐδης). Στη στήλη της τεκμηρίωσης η Marie-Laure Portal προσκομίζει στοιχεία για την αμπελακιώτικη βαφή των νημάτων στην κατεύθυνση μιας βιομηχανικής αρχαιολογίας των βαφών και ο Σπυρίδων Πλουμίδης για την ελληνοβουλγαρική προσέγγιση λίγο πριν από τους Βαλκανικούς Πολέμους. Το τεύχος συμπληρώνεται με χρονικό δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων και συνεδρίων (Πόπη Πολέμη, Έλλη Δρούλια, Μάριος Χατζόπουλος) καθώς και βιβλιοκρισίες (Ελευθερία Ζέη, Κωνσταντίνα Μπάδα, Δημήτρης Δημητρόπουλος, Νάση Μπάλτα, Νίκος Καραπιδάκης, Γιώργος Κόκκινος-Παναγιώτης Γατσωτής).

Το ευρετήριο περιεχομένων του συνόλου των τευχών του περιοδικού είναι πλέον προσιτό σε κάθε ενδιαφερόμενο, στο δικτυακό τόπο του εκδοτικού οίκου Μέλισσα (www.melissabooks.com).

Το 46ο τεύχος θα παρουσιαστεί σε ειδική εκδήλωση την Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου 2007 στο Νέο Κτήριο του Μουσείου, Πειραιώς 138.

ΤΟ ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ!

Η ανταπόκριση όλο και μεγαλύτερου αριθμού ανθρώπων και οργανισμών, οι οποίοι επιλέγουν το Πωλητήριο του Μουσείου Μπενάκη για τις αγορές τους, μας δίνει τη δυνατότητα να πλουτίζουμε τις συλλογές μας και να ανταποκρινόμαστε καλύτερα στις απαιτήσεις των πελατών μας. Εκείνοι μας διαλέγουν ως εγγυητές ενός δώρου ή αντικειμένου πολύ καλής ποιότητας και εξαιρετικής προσέλευσης (γι' αυτό και πελάτες μας είναι το Ελληνικό Κράτος, η Εκκλησία της Ελλάδος, τα υπουργεία, πρεσβείες κ.λπ.) και εμείς από την πλευρά μας σεβόμαστε απολύτως τις προσδοκίες τους, προσφέροντάς τους πάντα αυτό για το οποίο μας επέλεξαν.

Χαρτοκόπτης εμπνευσμένος από περίτεχνη περόνη βυζαντινής προέλευσης. Ασήμι. Προσαρμογή σχεδίου και εκτέλεση: Άρης Λεβή

Χυτός σταυρός. Από το διάκοσμο της επίχρυσης μίτρας που δώρισαν οι μεταλλωρύχοι του Πόντου στον αρχιεπίσκοπο Αμίδης το 1739. Χρυσό αντίγραφο με τουρμαλίνες και μαργαριτάρια

Κούπα από πορσελάνη με εικόνες που σχεδίασε η Μαρία Παπαρρηγοπούλου για το βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα «Τρελαντώνης»

Πιάτο από πορσελάνη με διακόσμηση εμπνευσμένη από βελούδινο κάλυμμα σέλας από την Προύσα (τέλη 16ου-αρχές 17ου αι.). Δημιουργία της Θωμαΐς Κοντού

Καρφίτσα. Κούκλες που αναπαριστούν φιγούρες, εμπνευσμένες από τα εκθέματα του Μουσείου Μπενάκη. Προσαρμογή σχεδίου και εκτέλεση: Άννα Μανουσοπούλου

Δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις παραδοσιακές τεχνικές, τα αντίγραφα που παράγονται είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στα αρχικά αντικείμενα, αλλά και οι σύγχρονες δημιουργίες είναι εξαιρετικής έμπνευσης και τεχνικής. Έτσι, για μια ακόμα φορά το Πωλητήριο του Μουσείου καινοτομεί, καθιερώνοντας το Μουσείο ως πηγή έμπνευσης νέων δημιουργών. Για τους παραπάνω λόγους τα αντίγραφα μας έχουν κάνει το γύρο του κόσμου και τα εκθέματα του Μουσείου έχουν διαδοθεί σε πολύ και διαφορετικό κόσμο.

Το ρυθμό που ακολουθεί το Μουσείο Μπενάκη στη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του ακολουθούμε και εμείς. Μετά το κεντρικό Πωλητήριο της οδού Κουμπάρη, δημιουργήθηκε ένας νέος χώρος στο κτήριο της οδού Πειραιώς, ο οποίος εξελίχθηκε σε κέντρο σύγχρονων εφαρμοσμένων τεχνών. Το τρίτο μικρό Πωλητήριο στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης διαθέτει αντικείμενα επιλεγμένα και αυτά για τις ιδιαίτερες τεχνικές τους, που προέρχονται όμως από χώρες του ισλαμικού κόσμου.

Μετά από παραινήσεις πολλών φίλων και υποστηρικτών του Μουσείου, ανοίγει στις 8 Δεκεμβρίου **νέο μικρό παράρτημα** του κεντρικού Πωλητηρίου στην Κηφισιά, **στο σπίτι της Πηνελόπης Δέλτα**. Από το 1994 το Τμήμα Ιστορικών Αρχείων στεγάζεται στο μέγαρο της οικογένειας Δέλτα στην Κηφισιά, το οποίο περιήλθε στην κατοχή του Μουσείου ως «δωρεά εν ζωή» της κόρης της Π. Δέλτα, Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου. Στον ιστορικό αυτό χώρο έζησε η Πηνελόπη Δέλτα από το 1916 έως το θάνατό της το 1941 και έγραψε πολλά από τα παιδικά μυθιστορήματά της, που συντρόφευσαν και εξακολουθούν να συντροφεύουν πολλές γενιές παιδιών. Το Τμήμα Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη ιδρύθηκε το 1955 με σκοπό τη συγκέντρωση αρχειακών πηγών, τη διαφύλαξη και τη διάθεσή τους προς έρευνα.

Το νέο Πωλητήριο θα είναι ανοικτό καθημερινώς Τρίτη έως Παρασκευή 10π.μ.-6μ.μ. και Σάββατο 10π.μ.-4μ.μ., ενώ θα παραμένει κλειστό την Κυριακή και τη Δευτέρα. Εκεί θα μπορούν να εξυπηρετούνται όσοι ζουν στην ευρύτερη περιοχή των βορείων προαστίων και δεν ευκολύνονται να κατεβαίνουν συχνά στο κέντρο.

Μια ακόμη καινοτομία είναι η **δυνατότητα πωλήσεων μέσω διαδικτύου**. Θα μπορείτε να επισκεφθείτε το Πωλητήριο του Μ. Μπενάκη στην ιστοσελίδα www.benaki.gr και από 15 Ιανουαρίου 2008 θα υπάρχει η δυνατότητα απ' ευθείας πωλήσεων.

Οι ποικίλες και συνεχώς ανανεωνόμενες δραστηριότητες του Πωλητηρίου -πάντα με τη συμπαράσταση και την υποστήριξη των Φίλων- καλύπτει ένα μεγάλο μέρος του κόστους για τις δραστηριότητες του Μουσείου, το οποίο ορισμένες φορές υπερβαίνει την κρατική επιχορήγηση.

Λέσποινα Γερουλάνου
Υπεύθυνη του Πωλητηρίου

«...ΚΑΙ ΕΣΤΩ ΕΙΣ ΕΝΘΥΜΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΩΝ...»

170 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

3 Μαΐου 1837. Μία σπουδαία μέρα ξημερώνει για τους Έλληνες. Είναι η ημέρα των εγκαινίων του πρώτου Ελληνικού Πανεπιστημίου! Η απόφαση για την ίδρυση του Πανεπιστημίου είχε παρθεί λίγους μήνες πριν. Ήδη τα Χριστούγεννα του 1836 είχε εκδοθεί Βασιλικό Διάταγμα, σύμφωνα με το οποίο ο Όθων αποφασίζει να ιδρύσει στην Αθήνα το πρώτο Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Η οικία Στ. Κλεάνθους, που φιλοξένησε το πρώτο Πανεπιστήμιο της χώρας από το 1837 ως το 1841

Στ. Ι. Αρβανιτόπουλος

Τρία χρόνια πριν, ο ευεργέτης Δημήτριος Γαλανός, Ινδολόγος και διανοούμενος, άφησε κληροδοτήματα 36.000 δρχ. Αμέσως συστήθηκε επιτροπή, που θα επέλεγε το καταλληλότερο κτήριο για τη στέγαση του σημερινού Δημοσίου Ιδρύματος. Τότε, δύο επιβλητικά αρχοντικά της πρωτεύουσας κρίθηκαν επικρατέστερα για να φιλοξενήσουν το Πανεπιστήμιο. Αφ' ενός η οικία Βλαχούτση, το σημερινό Ωδείο του Εθνικού Θεάτρου στην οδό Πειραιώς, αφ' ετέρου η οικία Κλεάνθους στην Πλάκα. Τελικώς επελέγη το μεγάλο Κλεάνθους, καθώς ο Ιάκωβος Ρίζος-Νερούλος, Γραμματέας της επί των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίας Εκπαιδύσεως Γραμματείας, το προτείνει ως τον ιδανικότερο χώρο και παραθέτει τα πλεονεκτήματά του: «...παρ' όλες τις έρευνες που έκανα, δεν μπόρεσα να βρω κανένα άλλο σπίτι που να συγκεντρώνει –όπως αυτό– το πλεονέκτημα του να βρίσκεται στο κέντρο της πόλεως με αυτό του να διαθέτει πολλές ευρύχωρες αίθουσες».

Ας γνωρίσουμε όμως αυτό το προνομιούχο οίκημα και την ιστορία του. Η οικία Κλεάνθους ή Παλαιό Πανεπιστήμιο βρίσκεται στα ριζά του Ιερού Βράχου της Αθήνας, στο Ριζόκαστρο. Είναι ένα από τα παλαιότερα κτήρια της Πλάκας,

αλλά δεν γνωρίζουμε με ακρίβεια τη χρονολογία που κτίστηκε. Φαίνεται πως το επιβλητικό οικοδόμημα προϋπήρχε του 1674, καθώς αναγνωρίζεται στο χρονολογημένο σε αυτό το έτος πίνακα της Αθήνας, που φιλοτεχνεί ο ζωγράφος Jacques Carrey. Στα 1831 ο αρχιτέκτονας Σταυμάτης Κλεάνθης –ερχόμενος στην Αθήνα– αγοράζει το όμορφο αυτό αρχοντικό της Τουρκοκρατίας από κάποια Τουρκάλα ονόματι Σαντέχανούμ. Ο Κλεάνθης το επισκευάζει και συγκατοικεί με το φίλο και συνάδελφό του Έντουαρντ Σάουμπερτ. Μάλιστα, κάποιο χρονικό διάστημα (1833-1834) φιλοξενείται εδώ και ο μεγάλος δανός αρχιτέκτονας Χριστιανός Χάνσεν.

Οι γείτονες το αποκαλούσαν «Μικρή Ακρόπολη», επειδή το σπίτι και ο αυλόγυρος ήταν κατάμεστα από μάρμαρα της αρχαιότητας, θραύσματα από γλυπτά και επιγραφές που συγκέντρωναν στο σπίτι τους και μελετούσαν άσκηνα οι ιδιοκτήτες του. Ο εξώστης του μεγάλου συγκέντρωνε τα βράδια ενδιαφέροντες συμποσιαστές, όλους του Γερμανόφωνους διανοούμενους της Αθήνας που έπιναν... «ποντζ» –όπως μας διηγείται ο Λουδοβίκος Ρος–, συζητούσαν και αγνάντευαν τη θαυμάσια διανυγμή ατμόσφαιρα προς την Πάρνηθα.

Από τις 10 Απριλίου του 1835 το μεγάλο Κλεάνθους θα

στεγάσει για ενάμισι χρόνο το πρώτο Ελληνικό Γυμνάσιο, αυτό που ίδρυσε ο Καποδίστριας στα 1830 και μεταφέρθηκε από την Αίγινα στην Αθήνα. Στις 16 Μαρτίου 1837, όταν πλέον αποφασίζεται να μετατραπεί σε Πανεπιστήμιο, ενοικιάζεται και ανατίθεται στον αρχιτέκτονα και ιδιοκτήτη Κλεάνθη να διαμορφώσει κατάλληλα το οίκημα και παράλληλα να φτιάξει τα απαραίτητα προσκτίσματα για την καλύτερη λειτουργία του ιδρύματος. Κατά τη διάρκεια των έργων ερχόταν να επιβλέψει ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Τότε λέγεται πως ο «Γέρος του Μοριά», δείχνοντας αφ' ενός το κτήριο που προοριζόταν για Πανεπιστήμιο, αφ' ετέρου τα νέα ανάκτορα -τη σημερινή Βουλή- είπε την προφητική ρήση: «Τούτο 'δω το σπίτι θα ρίξει εκείνο το άλλο».

Στις 3 Μαΐου 1837 όλα ήταν έτοιμα για τη μεγάλη γιορτή των εγκαινίων. Μαζεύτηκε πλήθος κόσμου, εστεμμένοι, επαίοντες και απλός λαός, για να συνορτάσουν το σπουδαίο γεγονός. Την τελευταία ομιλία ανέλαβε να εκφωνήσει ο καθηγητής Αναστάσιος Πευκίας. Η εμφάνισή του προκάλεσε θιμηδία, καθώς φορούσε μία στολή όχι ιδιαίτερα κολακευτική για το ανάστημά του. Κατά την εκφώνηση του πανηγυρικού λόγου του συνέβη κάτι αναπάντεχο, που μας το διηγείται ο αυτόπτης μάρτυς καθηγητής Αρχαιολογίας Λουδοβίκος Ρος: «...Ο Πευκίας μιλούσε κατά τον τρόπο του, με πολύ μεγάλο πάθος. Όταν όμως έφθασε σ' ένα σημείο της προσφώνησής του, όπου έκανε έκκληση σ' εμάς τους συναδέλφους του να σχηματίσουμε ένα συνασπισμό εναντίον της αμαθείας και της βαρβαρότητας, ταυτόχρονα σε δραματική στάση, έχοντας πάντα στο αριστερό μπράτσο το καπέλο του, τέντωσε το κορμί του πίσω από το αναλόγιο και... έπεσε κάτω οκλαδόν!!! Τότε, ξέσπασε στις γραμμές μας, παρ' όλη τη σοβαρότητα της στιγμής, ένα τρανταχτό γέλιο». Αυτά τα φαιδρά της ημέρας μάς διηγείται ο Λ. Ρος και προσθέτει πως ο μόνος που κρατήθηκε στο ύψος των περιστάσεων ήταν ο φλεγματικός Όθων!

Στην εφημερίδα *Σωτήρ* της 6ης Μαΐου 1837 διαβάζουμε την περιγραφή της ενόρξεως του Πανεπιστημίου: «Έγινε, τέλος πάντων, την 3ην Μαΐου και η εγκαθίδρυσις του Ελληνικού Πανεπιστημίου Όθωνος. Η από πρωίας συρροή του λαού εις το προσδιορισθέν κατάστημα, όπου έμελλε να εκτελεσθή η τελετή, ήταν η τρανωτέρα απόδειξις ότι το έθνος θεώρησε την ημέραν ταύτην ως εθνικήν, αποτελούσαν εποχήν εις τα χρονικά της Νέας Ελλάδος».

Περί την 11ην ώραν ο Βασιλεύς έφιππος έφθασεν εις το κατάστημα του Πανεπιστημίου, όπου παρευρίσκετο το διπλωματικόν σώμα, το Συμβούλιο και οι Γραμματείς της Επικρατείας, η Ιερά Σύνοδος και πλήθος υπαλλήλων και άλλων πολιτών διαφόρων τάξεων και αμέσως ο επίσκοπος της Αττικής, ενδεδυμένος την αρχιερατικήν στολήν, άρχισε να ψάλλη το «Ευλογητός ει Χριστέ ο Θεός ημών, ο παρσόφους τους αλιείς αναδείξας».

Μετά το τέλος της εκκλησιαστικής τελετής οι Σχολάρχαι έκαμον τον όρκον της πίστewς και αμέσως ο κ. Κωνσταντίνος Σχινάς, Πρύτανης του Πανεπιστημίου, ανέγνωσε λογίδριον σύντομον, αρμόδιον εις την περίστασιν, περιεκτικόν αξιολόγων ιδεών και το οποίον, νομίζομεν, ήθελε κάμη περισσότερο εντύπων εις το ακροατήριον, αν αι φράσεις ήσαν ολιγώτερον σχινοτενείς». Ακολούθησαν ομιλίες των λογίων Βάμβα, Αποστολίδη, Ράλλη και Λευκία.

Άρχισε λοιπόν η λειτουργία του πρώτου Ελληνικού Πανεπιστημίου, με τέσσερις Σχολές: την Ιατρική, τη Δικαστική, τη Φιλοσοφική και τη Θεολογική, όπου παρακολουθούσαν 52 φοιτητές. Εκείνο που ήταν άκρως συγκινητικό είναι ότι, καθώς επιτρεπόταν να παρακολουθούν τις διδασκαλίες ακροατές, κάθε σούρουπο ανηφόριζαν στο Ριζόκαστρο -μετά το πέρας των εργασιών τους- πολλοί εργάτες και απλοί άνθρω-

Στο κτήριο που σχεδίασε ο Χρ. Χάνσεν για το Πανεπιστήμιο κεντρική θέση στις τοιχογραφίες της στοάς της πρόσοψης κατέχει ο ιδρυτής του, βασιλέας Όθων

ποι, φουστανελοφόροι και βρακοφόροι για να διδαχθούν από τις διαλέξεις των καθηγητών! Σύντομα ο χώρος θεωρήθηκε μικρός και ανεπαρκής για το μεγάλο αριθμό των φοιτητών και ακροατών. Γι' αυτό και στις 26 Ιανουαρίου του 1839 συγκροτείται επιτροπή «προς ανέγερσιν Ελληνικού Πανεπιστημίου», γίνεται έρανος, συγκεντρώνεται το ένα έκτο της δαπάνης και στις 2 Ιουλίου θεμελιώνεται το νέο Πανεπιστήμιο πάνω σε σχέδια του μεγαλύτερου αρχιτέκτονα της Ευρώπης του 19ου αι., του Χριστιανού Χάνσεν.

Ως το Νοέμβριο του 1841 το Πανεπιστήμιο λειτουργεί στην οικία Κλεάνθους στο Ριζόκαστρο. Τότε μεταφέρεται στην αποπερατωθείσα πτέρυγα του νέου Πανεπιστημίου, στο Βουλεβάριο, τη σημερινή οδό Πανεπιστημίου - Ελ. Βενιζέλου. Στη συνέχεια το αρχοντικό του Κλεάνθους, που γνώρισε τόσες δόξες, πραγματικά ατύχησε. Το 1861 πωλείται σε κάποιον Κρητικό, αλλάζει ιδιοκτήτες, στεγάζει πρόσφυγες από την Κρήτη και τη Μικρά Ασία, παρακμάζει... Οστόσο, στη δεκαετία του '50 η ρημαγμένη εικόνα του ακόμα εντυπωσιάζει. Κάποιος δημοσιογράφος γράφει γι' αυτό: «Τη μέρα δίνει την εντύπωση κτηρίου ιταλικού νεοροραλιστικού έργου, με σεντόνια και εσώρουχα απλωμένα και παιδιά να παίζουν με χώματα. Τη νύχτα η εικόνα αλλάζει. Στην ταβέρνα, που είναι εγκατεστημένη στο ισόγειο και φέρει το όνομα «ΠΑΛΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ», οι αθηναίοι γλεντζέδες και οι ξένοι τουρίστες κατεβάζουν τα ποτηράκια τους υπό την συνοδεία κιθάρας».

Έχει ο καιρός γυρίσματα. Όπως άλλοτε συνωστίζονταν στις αίθουσές του για πνευματική τροφή οι «εξηθώντες νεανίσκοι και πολύτριχοι γέροντες, φουστανελοφόροι και ρασοφόροι, φραγκοφορεμένοι και βρακοφόροι» συνωστίζονται τώρα παρόμοιοι θαμώνες για... συμβατική τροφή μετά κρασοκατάνυξης!

Το 1963 κρίνεται διατηρητέο, το 1967 αγοράζεται από το Πανεπιστήμιο και σήμερα, μετά την επιτυχή αποκατάστασή του, επιτέλους ευτυχεί ως Μουσείο του Πανεπιστημίου. Οι φιλόξενες αίθουσές του μαρτυρούν την αίγλη και το πνεύμα του παρελθόντος, όσο για τη θέα προς την Πάρνηθα, εξακολουθεί να είναι συναρπαστική... Η Αθήνα θα είναι εσαεί μια πόλη μαγική.

Αρτεμης Σκουμπουρδή

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νίκος Εγγονόπουλος. Ο ζωγραφικός του κόσμος

Κατερίνα Περπινιώτη-Αγκαζή
Μουσείο Μπενάκη
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 978-960-8347-73-1
(δίγλωσσο: ελληνικά/γαλλικά)

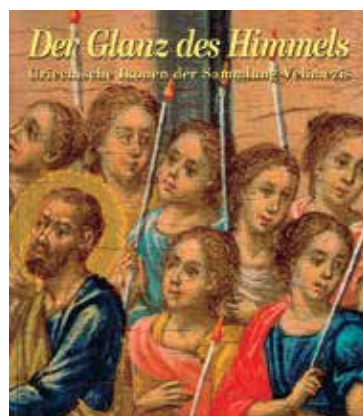
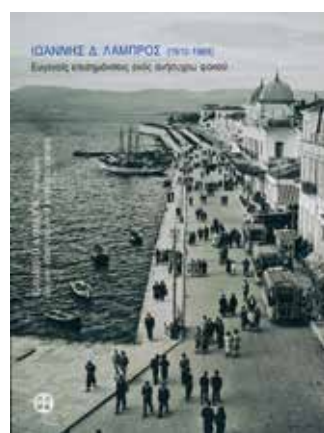
Μουσείο Μπενάκη 6, 2006
Μουσείο Μπενάκη
Χρόνος Έκδοσης: 2007
ISSN: 1109-4109
(πολύγλωσσο: ελληνικά/
αγγλικά/γερμανικά/ιταλικά)

**«Ματαρόα» σε δύο φωνές.
Σελίδες Ξεντιάς**
Μιμικά Κρανάκη
Μουσείο Μπενάκη
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 978-960-8347-77-9
(δίγλωσσο: ελληνικά/γαλλικά)

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής και η εποχή του
Τάσος Σακελλαρόπουλος
Μουσείο Μπενάκη
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 978-960-8347-71-7
(ελληνικά)

Ιωάννης Δ. Λάμπρος (1915-1988). Ευγενείς επισημάνσεις ενός ανήσυχου φακού
(συλλογικό έργο)
Μουσείο Μπενάκη
(Φωτογραφικά Αρχεία)
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 978-960-8347-75-5
(δίγλωσσο: ελληνικά/
αγγλικά)

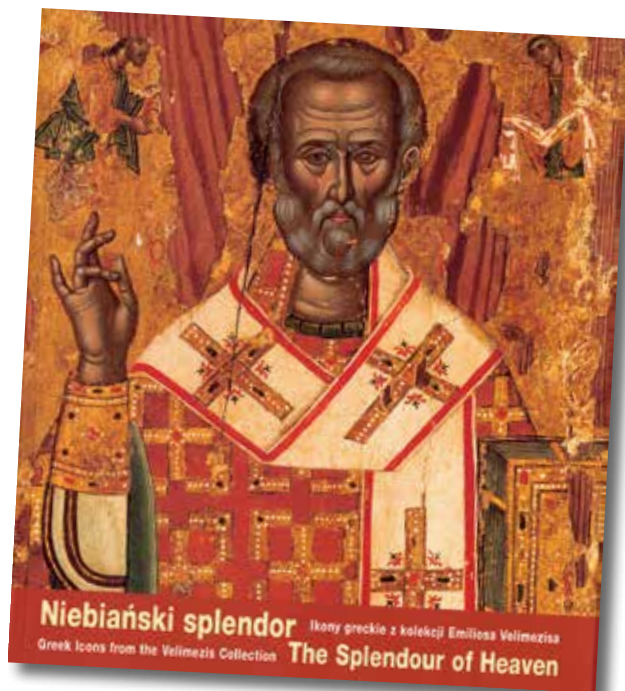
Η Λάμψη του Ουρανού. Εικόνες από τη Συλλογή Βελιμέζη
(συλλογικό έργο)
Μουσείο Μπενάκη
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 960-8347-53-x
(τρίγλωσσο: ελληνικά/
αγγλικά/γερμανικά)

Βάσος Καπάντας, Γλύπτης
Γ. Χατζημικάλης (επιμ.)
Μουσείο Μπενάκη,
Εκδόσεις Άγρα
Χρόνος έκδοσης: 2007
ISBN: 978-960-8347-57-1
(Μουσείο Μπενάκη), 978-960-325-674-8 (Εκδόσεις Άγρα)
(ελληνικά)

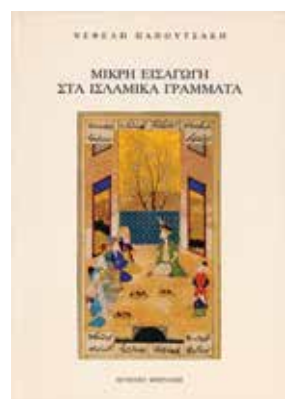

Γιώργος Σισιλιάνος.
Ο συνθέτης στην
πρωτοπορία της
σύγχρονης μουσικής
 (συλλογικό έργο)
 Μουσείο Μπενάκη
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-59-5
 (ελληνικά)

Niebiański splendor. Ikony greckie z Kolekcji Emiliosa Velimezisa
 (συλλογικό έργο)
 Μουσείο Μπενάκη
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-74-8
 (δίγλωσσο: πολωνικά/αγγλικά)

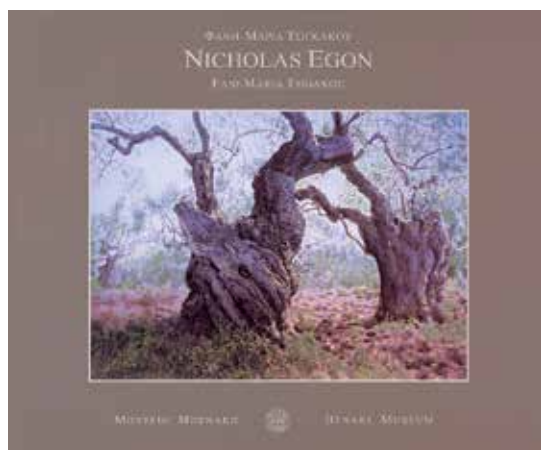
Νίκος Βαθσαμάκης
Αρχιτέκτων
 (συλλογικό έργο)
 Μουσείο Μπενάκη
 (Αρχαία Νεοελληνικής
 Αρχιτεκτονικής)
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-56-4
 (δίγλωσσο: ελληνικά/
 αγγλικά)

Μικρή εισαγωγή
στα ισλαμικά
γράμματα
 Νεφέλη Παπουτσάκη
 Μουσείο Μπενάκη
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-48-9
 (ελληνικά, αγγλικά)

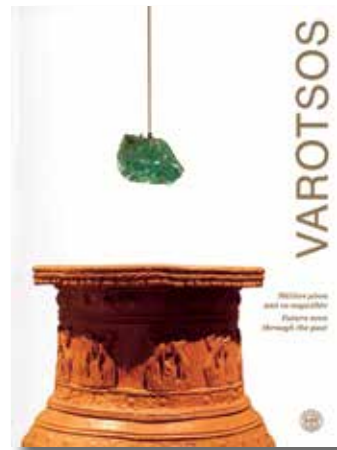

Pierrakos. 70 Χρόνια
Ζωγραφική
 Αλέξανδρος Παπαγιάννης
 Μουσείο Μπενάκη,
 Association pour la
 promotion de l'oeuvre
 d'Alkis Pierrakos
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-62-5
 (δίγλωσσο: ελληνικά/
 γαλλικά)

Nicholas Egon
 Φανή-Μαρία Τσιγκάκου
 Μουσείο Μπενάκη
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 ISBN: 978-960-8347-60-1, 978-0-955542-0-9
 (δίγλωσσο: ελληνικά/αγγλικά)

VAROTSOS. Μέλλον μέσα
από το παρελθόν
 Κώστας Βαρώτσος, Χάρης
 Κανελλοπούλου
 Μουσείο Μπενάκη
 Χρόνος έκδοσης: 2007
 (δίγλωσσο: ελληνικά/
 αγγλικά)

ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ Μ. ΜΠΕΝΑΚΗ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ 20% ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θησεύς και Μινώταυρος, 1961. Λάδι σε μουσαμά, 73 x 61 εκ. Ιδιωτική συλλογή

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ

Δεκέμβριος 2007 - Ιανουάριος 2008
*Το Βυζάντιο του Βασίλη Φωτόπουλου
(1934-2007)*

ΚΤΗΡΙΟ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

22/11/2007 - 20/1/2008
*Νίκος Εγγονόπουλος: 1907-1985
«Είμαι ζωγράφος και ποιητής»
Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για το
Έτος Εγγονόπουλου*

18/12/2007 - 9/3/2008
*Stephen Antonakos
Αναδρομική*

Φεβρουάριος - Μάρτιος 2008
Παναγιώτης Φατσέας - Κύθηρα

Μάρτιος 2008
*Το σχήμα του τόπου.
Αρχιτεκτονικά Θέματα 40 χρόνια*

ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ

Κουμπάρη 1, Αθήνα
Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή,
Σάββατο: 9:00-17:00, Πέμπτη: 9:00-24:00,
Κυριακή: 9:00-15:00
Τηλ. κέντρο: 210-36 71 000,
Fax: 210-36 71 063

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κουμπάρη 1, Αθήνα
Δευτέρα-Παρασκευή: 9:00-15:00
Τηλ.: 210-36 21 027 - 029,
Fax: 210-36 42 216

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

Εμμανουήλ Μπενάκη 38 και
Στεφάνου Δέλτα, Κηφισιά
Δευτέρα-Παρασκευή: 10:00-14:00
(μετά από τηλεφωνική συνεννόηση)
Τηλ.: 210-80 79 878, Fax: 210-62 06 700

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Πλατεία Φιλικής Εταιρείας 15, Αθήνα
Δευτέρα-Παρασκευή: 9:00-15:00
(μετά από τηλεφωνική συνεννόηση)
Τηλ.: 210-72 11 033, Fax: 210-72 28 465

ΑΡΧΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Πειραιώς 138, Αθήνα
(μετά από τηλεφωνική συνεννόηση)
Τηλ.: 210-34 53 338
E-mail: DCNA@benaki.gr

ΚΤΗΡΙΟ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Πειραιώς 138, Αθήνα
Τετάρτη, Πέμπτη, Κυριακή: 10:00-18:00
Παρασκευή, Σάββατο: 10:00-22:00
Τηλ.: 210-34 53 338

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Διπύλου 12 και Αγίων Ασωμάτων 22
Τρίτη, Πέμπτη-Κυριακή: 9:00-15:00
Τετάρτη: 9:00-21:00. Τηλ.: 210-32 25 550

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ Ν. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ-ΓΚΙΚΑ

Δευτέρα-Παρασκευή: 10:00-14:00
(μετά από τηλεφωνική συνεννόηση)